

Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Kontkiewicza 2

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Podstawa opracowania:

§ 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca
2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej
budynków, innych obiektów budowlanych i terenów
(Dz. U. Nr 109z 2010 poz. 719)

Opracował:
Wiktor Fijałkowski

Zatwierdził

Częstochowa, luty 2020r.

Spis treści

I Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem.....	6
1. Charakterystyka ogólna, warunki budowlane i klasyfikacja obiektu.....	6
2. Warunki ewakuacji ludzi z budynku.....	9
3. Przygotowanie obiektu do działań ratowniczo – gaśniczych.....	12
4. Warunki użytkowania instalacji i urządzeń technicznych.....	13
5. Warunki zapobiegania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru oraz utrudnienia w prowadzeniu działań ratowniczych lub ewakuacji w budynku i na terenie do niego przyległym.....	17
6. Warunki przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach budynku.....	19
7. Warunki użytkowania i wymagania dla instalacji gazowej.....	20
II. Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym.....	24
1. Warunki stosowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.....	24
2. Wymagania ogólne wykonywania przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.....	28
3. Sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym gaśnic przenośnych.....	29
4. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji hydrantów instalacji wodociągowej przeciwpożarowej.....	30
5. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji instalacji oświetlenia ewakuacyjnego.....	32
6. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji przeciwpożarowego wyłącznika prądu.....	32
7. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji systemu sygnalizacji pożaru.....	33
8. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji instalacji oddymiania.....	36
III. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.....	36
1. Ogólne zasady postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.....	36
2. Organizacja działań ratowniczych i czynności ratownicze.....	37
3. Sposoby rozpoznawania zagrożenia w budynku.....	37
4. Sposoby alarmowania o zagrożeniu osób przebywających na terenie obiektu.....	38
5. Alarmowanie Straży Pożarnej.....	39

6. Sposoby zabezpieczenia miejsca zdarzenia przed możliwością ponownego wystąpienia zagrożenia.....	39
7. Sposoby postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.....	39
IV. Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.	41
1. Zasady przeciwpożarowego zabezpieczenia prac spawalniczych.	41
2. Zasady zabezpieczania prac remontowych i naprawczych urządzeń i instalacji technicznych.	45
V. Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania.....	48
1. Założenia ogólne praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.	48
2. Organizacja ewakuacji – wskazania ogólne.....	49
VI. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji.	50
1. Zasady ogólne zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.....	50
2. Szkolenie instruktażowe (wstępne).....	51
3. Szkolenie okresowe.....	51
4. Zaznajomienie pracowników z „Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego”.....	51
VII. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami.....	52
1. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.	52
2. Charakterystyka potencjalnych źródeł powstania pożaru – metody zapobiegania – drogi rozprzestrzeniania.....	55
3. Charakterystyka zachowania się ludzi w warunkach zagrożenia.....	56
Podstawy prawne.....	59

**Potwierdzenie aktualizacji niniejszej
Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego**

Lp.	Zakres aktualizacji	Data i podpis

Celem niniejszej Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego jest ustalenie organizacji ochrony przeciwpożarowej w budynku Domu Pomocy Społecznej zlokalizowanym w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2 oraz określenie obowiązków wszystkich pracowników i osób korzystających z obiektu w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ustalenie zasad zmierzających do podniesienia stanu bezpieczeństwa pożarowego tego obiektu.

INSTRUKCJA obejmuje swoim zakresem całokształt ochrony przeciwpożarowej, stanowiąc przepisy dla wszystkich pracowników i użytkowników Domu Pomocy Społecznej oraz pracowników firm obcych, wykonujących prace lub przebywających na jego terenie.

Postanowienia niniejszej INSTRUKCJI nie naruszają ustaleń szczególnych, normujących warunki bezpieczeństwa pożarowego, jak również innych przepisów, które zawierają dalej idące wymagania.

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego obowiązuje wszystkich pracowników, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy, zajmowane stanowisko i miejsce pracy oraz wszystkie osoby przebywające na terenie obiektu, łącznie z pensjonariuszami budynku.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego wprowadzona jest Zarządzeniem Dyrektora do powszechnego stosowania i przestrzegania na terenie obiektu budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2,

Wprowadzona do użytku służbowego Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego jest:

1. zbiorem wytycznych mających na celu ograniczenie do minimum powstania pożaru lub wystąpienia innego, miejscowego zagrożenia na terenie budynku,
2. zbiorem zasad postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, zarówno dla pracowników, jak też osób przebywających na terenie obiektu,
3. materiałem szkoleniowym, w przeciwpożarowym szkoleniu pracowników,
4. podstawą do określania obowiązków pracowników oraz osób przebywających w obiekcie w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
5. określeniem warunków ewakuacji ludzi z obiektu.

Podstawę prawną opracowania „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” stanowi przepis § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719).

Zgodnie z § 6 cytowanego powyższego rozporządzenia, niniejsza instrukcja bezpieczeństwa pożarowego zawiera:

1. warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia i sposobu użytkowania obiektu, jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem,
2. określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym,
3. sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia,
4. sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
5. warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania,
6. sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji,
7. zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami,
8. plany obiektu.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Warunki ochrony przeciwpożarowej, przewidziane w niniejszej instrukcji bezpieczeństwa pożarowego określone zostały przy uwzględnieniu specyfiki budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, jego warunków techniczno – budowlanych i konstrukcyjnych, podziału na strefy pożarowe, sposobu wykonania wewnątrz zastosowanych materiałów budowlanych, występującego na terenie obiektu układu komunikacji poziomej i pionowej, wyposażenia obiektu w instalacje techniczne i urządzenia przeciwpożarowe.

I Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem.

1. Charakterystyka ogólna, warunki budowlane i klasyfikacja obiektu.

1. Budynek Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, zlokalizowany w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, jest budynkiem wolnostojącym, trzykondygnacyjnym w części mieszkalnej z poddaszem nieużytkowym oraz dwukondygnacyjnym w części frontowej, przykrytym stropodachem, nie podpiwniczonym, wybudowanym w technologii tradycyjnej, w klasie odporności pożarowej B.
2. Powierzchnia zabudowy budynku wynosi 3.694,0 m², powierzchnia użytkowa – 8.175,6 m², a kubatura 31.275,8 m³, maksymalna wysokość budynku wynosi 10,4 m n.p.t..
3. Budynek czterokondygnacyjny o wysokości 10,4 m, zaklasyfikowany do grupy niskich obejmujący kondygnacje:
 - a) Poziom -1 o powierzchni 3207,5 m²
 - b) Poziom 0 powierzchni wewnętrznej 2987,9 m²
 - c) Poziom +1 powierzchni wewnętrznej 1837,5 m²
 - d) Poziom +2 (poddasze) powierzchni wewnętrznej 130,4 m²
4. Budynek z uwagi na przeznaczenie i sposób użytkowania jest budynkiem użyteczności publicznej zaliczonym do kategorii zagrożenia ludzi ZL II, w związku z tym, że zawiera pomieszczenia przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się (osoby przewlekle psychicznie chore).
5. Budynek ze względu na swoją wysokość nad poziomem terenu (mierzoną od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do budynku, do górnej płaszczyzny stropu nad najwyższą kondygnacją użytkową, łącznie z grubością izolacji cieplnej i warstwy ją osłaniającej) należy do grupy budynków niskich.
6. Budynek zawierający pomieszczenia o zróżnicowanej funkcji i przeznaczeniu posiada wydzielone strefy pożarowe obejmujące część mieszkalną (segmenty A, B, C – poz. 1, F i G), część ogólnodostępną (segmenty D, E, H i I) oraz administracyjno – socjalną i techniczną (segment C – poz. 2 i 0), przy czym wielkość powierzchni wydzielonych stref pożarowych, nie przekracza wielkości dopuszczalnej, określonej obowiązującymi przepisami techniczno-budowlanymi.

7. W układzie funkcjonalnym budynku występują pomieszczenia o różnym przeznaczeniu i sposobie użytkowania, obejmujące w szczególności:
 - Pomieszczenia mieszkalne (dla ogółem 192 osób) usytuowane w segmentach A, B, C-poz.I, F i G;
 - Pomieszczenia administracyjno – biurowe i socjalne oraz techniczne, usytuowane w segmencie C – poz. 2 i 0;
 - Pomieszczenia terapii zajęciowej oraz sale wspólnego pobytu usytuowane w segmencie I, E i C
 - Pomieszczenia techniczne i magazynowe, usytuowane w segmencie C- poz.0 (kotłownia olejowo-gazowa) oraz w segmencie E;
 - Pomieszczenia pomocnicze o zróżnicowanej funkcji, niezbędne do funkcjonowania obiektu, zlokalizowane we wszystkich segmentach budynku.
8. Układ komunikacyjny budynku stanowi holl główny, przebiegający centralnie na poziomie pierwszej kondygnacji, połączony z poszczególnymi segmentami budynku, usytuowanymi od strony wschodniej i zachodniej oraz mający połączenie z układem komunikacyjnym części budynku, obejmującym część administracyjno – biurową, a także połączony z układem komunikacji pionowej w centralnej części budynku, układ komunikacyjny poszczególnych segmentów budynku stanowią korytarze oraz obudowane klatki schodowe z wyjściem bezpośrednio na zewnątrz budynku lub pośrednio, poprzez układ korytarzowy prowadzący do wyjść na zewnątrz budynku.
9. Istniejący w budynku układ komunikacji poziomej i pionowej stanowi jednocześnie układ dróg ewakuacyjnych, niezbędnych dla zapewnienia odpowiednich warunków ewakuacji użytkowników i osób korzystających z budynku.
10. Wszystkie wyjścia ewakuacyjne usytuowane są w budynku, w taki sposób, że są bezpośrednio skomunikowane z drogami ewakuacji poziomej lub pionowej i umożliwiają wyjście bezpośrednio na zewnątrz budynku.
11. W budynku zatrudnionych jest około 120 pracowników, przy czym w liczbie tej mieszczą się pracownicy obsługi technicznej i administracyjnej.
12. Budynek wyposażony jest w następujące instalacje techniczne:
 - instalację elektryczną,
 - instalację odgromową,
 - instalację wodno-kanalizacyjną,
 - instalację centralnego ogrzewania, zasilaną z sieci miejskiej,
 - instalację ciepłej wody użytkowej,
 - instalację wentylacji mechanicznej i grawitacyjnej,
 - przewody kominowe spalinowe i wentylacyjne.
13. Zabezpieczenia przeciwpożarowe budynku stanowią następujące urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice:
 - system sygnalizacji pożarowej,
 - instalacja oświetlenia awaryjnego,
 - instalacja wodociągowa przeciwpożarowa,
 - instalację oddymiania klatek schodowych,
 - gaśnice przenośne z proszkiem gaśniczym do gaszenia pożarów grup A, B, C i F.

14. Dojazd pożarowy do budynku Domu Pomocy Społecznej stanowi układ komunikacji wewnętrznej przebiegający od strony wschodniej i południowej budynku. Układ komunikacyjny zapewniający dojazd pożarowy spełnia wymagania techniczne dla drogi pożarowej, określone przepisami przeciwpożarowymi i posiada odrębny wjazd i wyjazd z terenu lokalizacji obiektu od strony ul. Kontkiewicza i ul. Norwida.
15. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru zapewnia miejska sieć wodociągowa z hydrantami podziemnymi, zlokalizowanymi na sieci przebiegającej wzdłuż ul. Kontkiewicza (wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru wynosi dla budynku 20 dm^3); ponadto na terenie lokalizacji Domu Pomocy Społecznej (obok stacji trafo) oraz na terenie ogrodu.

Gęstość obciążenia ogniowego.

Nie określa się gęstości obciążenia ogniowego dla pomieszczeń ZL. Gęstość obciążenia ogniowego pomieszczeń techniczno-gospodarczych, funkcjonalnie związanych z pomieszczeniami ZL, nie przekracza 500 MJ/m^2 . W obiekcie nie będą występowały pomieszczenia i przestrzenie zagrożone wybuchem.

Kategoria zagrożenia ludzi, przewidywana liczba osób

Obiekt w całości zaklasyfikowany jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL II z przeznaczeniem na placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom przewlekle psychicznie chorym.

Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych

W budynku nie będą występowały przestrzenie i strefy zagrożenia wybuchem.

Podział na strefy pożarowe

Budynek stanowi jedną strefę pożarową.

Klasa odporności pożarowej budynku oraz klasa odporności ogniowej i stopień rozprzestrzeniania ognia przez elementy budowlane.

Dla budynku zaliczonego do kategorii ZL II zagrożenia ludzi do trzech kondygnacji (nadziemnych), wymagana jest klasa C odporności pożarowej.

Przedmiotowy obiekt zaprojektowano z elementów spełniających wymagania w zakresie klasy odporności ogniowej:

- główna konstrukcja nośna – R 120 (przy wymaganej R 60) – ściany murowane o grubości 40 cm.
- stropy – REI 60 płyta **żelbetowa** grubości 18 cm
- ściany **wewnętrzne** – EI 15 – ściany murowane I z płyt gipsowo - kartonowych
- ściany wewnętrzne – stanowiące wydzielenie stref bezpiecznych (hol przy windzie na poziomie parteru i piętra) REI 60 – ściany murowane
- ściany wewnętrzne stanowiące obudowę klatki schodowej REI 60 - ściany murowane
- **ściany** zewnętrzne EI 30

- ściany zewnętrzne w elewacjach stanowiących ściany oddzielenia przeciwpożarowego REI 120 (ściany murowane grubości 40cm)
- inne ściany zewnętrzne tego samego budynku stanowiące obudowę klatki schodowej – REI 60.

Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych.

W budynku zastosowano przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający zasilanie wszystkich obwodów instalacji elektrycznej, za wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru. Przycisk zdalnego ręcznego sterowania **przeciwpożarowym wyłącznikiem** prądu usytuowany jest na poziomie parteru, przy wejściu głównym do budynku.

Budynek wyposażony jest także w instalację odgromową, w wykonaniu podstawowym.

Dobór urządzeń przeciwpożarowych w obiekcie.

Klatka schodowa została wyposażona w system oddymiania grawitacyjnego. Budynek został wyposażony w system sygnalizacji pożarowej, zapewniający jego całkowitą ochronę. Zastosowana jest instalacja adresowalna, **pętlowa** gwarantująca wysoką niezawodność i jakość funkcjonowania, pracująca w układzie dialogowym. Steruje ona urządzeniami wykonawczymi i przeciwpożarowymi wg ustalonego algorytmu.

Szczegółowy algorytm **wysterowań** uwzględnia:

- uruchomienie samoczynnych urządzeń oddymiających **przestrzeni** klatek schodowych,
- uruchomienie sygnalizatorów akustycznych, w sposób informujący **jednoznacznie** o zagrożeniu i konieczności rozpoczęcia ewakuacji ludzi,
- przesłanie komunikatu na stanowisko monitorowania komendy PSP,
- wyłączenie wentylacji mechanicznej.

Budynek wyposażony został w instalację wodociągową przeciwpożarową z hydrantami Ø 25 z wężem półsztywnym oraz zabudowanymi na każdej kondygnacji w sposób zapewniający dostęp do wszystkich pomieszczeń. Zastosowano hydranty **Ø 25 z odcinkiem** węża o długości 30 m, zasilane z miejskiej sieci wodociągowej. Instalacja wykonana została z rur stalowych ocynkowanych i zapewnia wydajność 1,0 l/s przy ciśnieniu 0,2 MPa. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa zapewnia możliwość jednoczesnego poboru wody z dwóch sąsiednich hydrantów. Hydranty Ø 25 **umieszczone są** na drogach komunikacji ogólnej, a w szczególności przy wejściach do budynku i klatek schodowych na każdej kondygnacji budynku, w przejściach i na korytarzach, przy wejściach na poddasze, przy wyjściach na przestrzeń otwartą.

Ponadto drogi komunikacji ogólnej: korytarze oraz klatki schodowe zostały wyposażone w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne, spełniające wymagania Polskich Norm w tym zakresie. Zastosowane zostały indywidualne oprawy wyposażone w moduły testujące. **Natężenie** oświetlenia awaryjnego w celu właściwego oświetlenia dróg ewakuacyjnych musi wynosić, co najmniej 1 luks w czasie 60 minut od zaniku napięcia w sieci oświetlenia podstawowego.

2. Warunki ewakuacji ludzi z budynku.

2.1. Ogólne warunki ewakuacji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi, z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi, w budynku powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w budynku oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także powinny być zastosowane środki zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Techniczne warunki ewakuacji polegają przede wszystkim na spełnianiu wymagań technicznych:

- zapewnianiu dopuszczalnej długości, szerokości przejść ewakuacyjnych,
- zapewnieniu odpowiedniej liczby wyjść ewakuacyjnych,
- zapewnieniu bezpiecznej obudowy i wydzielenia dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń.

Odpowiednie warunki ewakuacji w stosunku do budynków określają przepisy działu 6 rozdz. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j.- Dz. U. z 2002r. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.).

Niezapewnienie przez występujące w budynku techniczne warunki ewakuacji ludzi stanowią podstawę do uznania użytkowanego budynku istniejącego za zagrażający życiu ludzi, w szczególności w wyniku:

- szerokości przejścia, dojścia lub wyjścia ewakuacyjnego, albo biegu względnie spocznika klatki schodowej służącej ewakuacji, mniejszej o ponad jedną trzecią od określonej w przepisach techniczno-budowlanych;
- długości przejścia lub dojścia ewakuacyjnego większej o ponad 100% od określonej w przepisach techniczno-budowlanych;
- występowania w pomieszczeniu strefy pożarowej zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I lub ZL II albo na drodze ewakuacyjnej:
 - okładziny sufitu lub sufitu podwieszonego z materiału łatwo zapalnego lub kapiącego pod wpływem ognia, względnie wykładziny podłogowej z materiału łatwo zapalnego,
 - okładziny ściennej z materiału łatwo zapalnego na drodze ewakuacyjnej, jeżeli nie zapewniono dwóch kierunków ewakuacji;
- niewydzielenia ewakuacyjnej klatki schodowej budynku wysokiego innego niż mieszkalny lub wysokościowego, w sposób określony w przepisach techniczno-budowlanych;
- niezabezpieczenia przed zadymieniem dróg ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych, w określony w nich sposób.

Możliwość ewakuacji z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub terenu.

Na drogach ewakuacyjnych zabrania się:

- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- **uniemożliwianie lub utrudnianie** dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- uniemożliwienie i utrudnienie korzystania z drogi ewakuacyjnej,
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- ustawiania na klatkach schodowych przedmiotów utrudniających ewakuację,

- stosowanie łatwo zapalnych wykładzin podłogowych.
- stosowania palnego wystroju wnętrz

Oznakowanie ewakuacyjne obiektu.

Cały obiekt powinien być oznakowany tablicami informacyjno - ostrzegawczymi z zakresu ochrony przeciwpożarowej ewakuacji zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie normami. Drogi ewakuacyjne w obiekcie należy oznakować znakami bezpieczeństwa w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji.

Normy te stanowią, iż znaki mają być widoczne w warunkach ciemności np. po odłączeniu dopływu energii elektrycznej. Spotykane i dopuszczalne w warunkach obiektu stanowiącego przedmiot niniejszego opracowania są dwa rodzaje znaków.

Pierwszymi są znaki wykonane z materiałów fotoluminescencyjnych. Norma określa, iż znaki te powinny być widoczne w ciemnościach po upływie dwóch godzin od momentu ustania dopływu światła naturalnego lub sztucznego. Atest stwierdzający przydatność znaków wykonywanych przez różnych producentów wydaje Centrum Naukowo - Badawcze Rozwoju Ochrony Przeciwpożarowej w Józefowie.

Stosując te znaki, należy pamiętać o tym, iż zasada ich działania sprowadza się do akumulowania światła w normalnych warunkach i wypromieniowaniu go po ustaniu dopływu. Znak umieszczony w miejscu pozbawionym dopływu światła nie spełni swojej funkcji (nie będzie świecił).

Drugim rodzajem znaków są znaki zasilane bateriami niklowo kadmowymi włączające się w momencie wyłączenia dopływu energii elektrycznej. Znaki, za wyjątkiem znaku "Wyjście ewakuacyjne" należy umieszczać na wysokości ok.150 cm.

2.2. Warunki ewakuacji z budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2.

Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio albo drogami komunikacji ogólnej zwanymi drogami ewakuacyjnymi. Analizy warunków ewakuacji w budynku dokonano na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu.

Wysokość drogi ewakuacyjnej powinna wynosić co najmniej 2,2 m. Dopuszcza się lokalne obniżenie do wysokości 2 m na odcinku nie dłuższym niż 1,5 m — warunek spełniony.

Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych powinna wynosić co najmniej 1,4 m. Dopuszcza się zmniejszenie szerokości poziomej drogi ewakuacyjnej do 1,2 m, jeżeli jest ona przeznaczona do ewakuacji nie więcej niż 20 osób. Warunek ten jest spełniony.

Drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z pomieszczenia oraz na drodze ewakuacyjnej powinny mieć, co najmniej jedno nieblokowane skrzydło drzwiowe o szerokości nie mniejszej niż 0,9 m. Warunek ten nie dotyczy pomieszczeń, w których przebywa maksymalnie do 3 osób (szerokość drzwi może być zmniejszona do 0,8 m). Warunek jest spełniony.

Do wykończenia wnętrz nie powinny być stosowane materiały łatwo zapalne, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące — warunek spełniony. Wystrój wnętrz w obrębie korytarzy powinien być wykonany z materiałów niepalnych lub co najwyżej trudno zapalnych —warunek spełniony. Sufity podwieszone (okładziny sufitów)

powinny być wykonane z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia – warunek spełniony.

Drogi ewakuacyjne budynku oznakowane zostały znakami ewakuacyjnymi w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji.

3. Przygotowanie obiektu do działań ratowniczo – gaśniczych.

3.1. Zaopatrzenie wodne.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124 poz. 1030), do budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru, wynosi 20 dm³/s.

Do zewnętrznego gaszenia pożaru zapewniono wodę z miejskiej sieci wodociągowej przeciwpożarowej z hydrantów zewnętrznych podziemnych Ø 80, w odległościach nie przekraczających 75 – **oznaczona na rysunku lokalizacji.**

3.2. Droga pożarowa.

Na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124 poz. 1030), do budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, zawierającego strefę pożarową kwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL II, wymagana jest droga pożarowa o utwardzonej nawierzchni, umożliwiająca dojazd o każdej porze roku pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Minimalna szerokość drogi pożarowej na całej długości obiektu oraz na długości 10 m przed i za tym budynkiem, powinna wynosić 4 metry, a jej nachylenie podłużne nie może przekraczać 5%. Droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dłuższego boku budynku, przy czym bliższa krawędź drogi pożarowej powinna być oddalona od ściany budynku o 5–15 m, a pomiędzy tą drogą i ścianą budynku nie powinny występować stałe elementy zagospodarowania terenu lub krzewy i drzewa o wysokości przekraczającej 3 m, uniemożliwiające dostęp do elewacji budynku za pomocą podnośników i drabin mechanicznych.

Droga pożarowa powinna być zakończona placem manewrowym o wymiarach co najmniej 20 m × 20 m lub w inny sposób umożliwiać dojazd do obiektu budowlanego i powrót pojazdu bez cofania, względnie można przewidzieć inne rozwiązanie umożliwiające zawrócenie pojazdu. Przy czym dopuszcza się wykonanie odcinka drogi pożarowej o długości nie większej niż 15 m, z którego wyjazd jest możliwy jedynie przez cofanie pojazdu. Najmniejszy promień zewnętrznego łuku drogi pożarowej nie może wynosić mniej niż 11 m.

Droga pożarowa powinna przebiegać w taki sposób, aby wyjścia ewakuacyjne z budynku, poprzez które możliwy jest dostęp bezpośrednio lub drogami ewakuacyjnymi do całej strefy pożarowej, były z nią połączone utwardzonym dojściem o szerokości minimalnej 1,5 m i długości nie większej niż 50 m. Dopuszczalny nacisk na oś drogi powinien wynosić co najmniej 100 kN.

Droga pożarowa do budynku Domu Pomocy Społecznej przebiega w odległości 5–11 m od budynku posiada odrębny wjazd i wyjazd z terenu lokalizacji obiektu od strony ul. Kontkiewicza, ul. Norwida, ul. Czechowicza.

3.3. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu.

Zgodnie z wymaganiami przepisów § 4 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719), oraz § 183 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tj.: Dz. U. z 2002 r. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.), budynek Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2 posiadający kubaturę przekraczającą 1000 m³, wyposażony został w przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru

4. Warunki użytkowania instalacji i urządzeń technicznych.

4.1. Wyposażenie budynku w instalacje techniczne

Budynek budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, wyposażony został w następujące instalacje techniczne:

- instalację elektryczną,
- instalację odgromową,
- instalację wodno-kanalizacyjną,
- instalację centralnego ogrzewania, zasilaną z sieci miejskiej,
- instalację ciepłej wody użytkowej,
- instalację wentylacji mechanicznej i grawitacyjnej,
- przewody kominowe spalinowe i wentylacyjne

4.2. Warunki ogólne.

Instalacje techniczne winny być użytkowane przy uwzględnieniu następujących warunków:

- użytkowanie urządzeń i instalacji niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem, albo warunkami określonymi przez producenta, bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikającej z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia **jest zabronione;**
- instalacje i urządzenia w budynku powinny być poddawane okresowym kontrolom, polegającym na sprawdzeniu ich stanu technicznego w terminach i na zasadach określonych przepisami i Polskimi Normami.

4.3. Warunki poddawania okresowej kontroli instalacji elektrycznej.

Okresowa kontrola stanu **technicznej** sprawności instalacji elektrycznej, obejmująca m.in. pomiary rezystancji izolacji przewodów, pomiary napięć i obciążeń, sprawdzenie skuteczności działania ochrony przeciwporażeniowej, pomiar rezystancji uziemienia roboczych i ochronnych oraz sprawdzenie ciągłości przewodów ochrony, powinna być dokonywana nie rzadziej niż co pięć lat, a w przypadku instalacji elektrycznej narażonej na szkodliwe wpływy atmosferyczne i

niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu, przynajmniej raz w roku. Kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznych powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń instalacji oraz sieci energetycznych.

4.4. Warunki poddawania okresowej kontroli instalacji odgromowej.

Okresowa kontrola stanu technicznej sprawności instalacji odgromowej powinna być dokonywana nie rzadziej niż raz na pięć lat lub w przypadku przebudowy albo zmiany funkcji obiektu. Badania okresowe przy ochronie podstawowej budynków obejmują oględziny części nadziemnej, sprawdzenie ciągłości połączeń części nadziemnej, pomiar rezystancji uziemienia oraz sprawdzenie stanu uziomów. Obiekt powinien posiadać metrykę urządzenia piorunochronnego oraz protokoły badania urządzenia piorunochronnego.

4.5. Warunki poddawania okresowej kontroli instalacji kominowej (spalinowej i wentylacyjnej).

Okresowa kontrola przewodów kominowych (spalinowych wentylacyjnych), polegająca na sprawdzeniu ich technicznej sprawności, powinna być dokonywana przynajmniej raz w roku, przez osobę posiadającą kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim w odniesieniu do grawitacyjnych przewodów wentylacyjnych, a uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w odniesieniu do przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych.

Ponadto zgodnie z przepisem § 34 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719) w budynku gdzie odbywa się proces spalania paliwa gazowego usuwa się zanieczyszczenia z przewodów spalinowych co najmniej raz na 6 miesięcy. Czyszczeń tych dokonują osoby posiadające uprawnienia kominarskie.

4.6. Warunki poddawania okresowej kontroli instalacji gazowej.

Okresowa kontrola instalacji gazowej, polegająca na sprawdzeniu jej technicznej sprawności, a przede wszystkim szczelności, powinna być dokonywana przynajmniej raz w roku, przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje. Kontrole stanu technicznego sprawności instalacji gazowej mogą przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje przy wykonywaniu dozoru i eksploatacją urządzeń, instalacji gazowych, wynik prowadzonej kontroli powinien zostać zarejestrowany w książce obiektu budowlanego.

4.7. Zagrożenia wynikające z eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych.

Istotne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa przeciwpożarowego przy eksploatacji instalacji elektrycznych ma stan izolacji instalacji, od którego uzależnione jest bezpieczeństwo całej instalacji. Szczególne niebezpieczeństwo stwarza proces starzenia się izolacji, który może być spowodowany naturalnym starzeniem się, a także starzeniem przyspieszonym spowodowanym przez oddziaływanie na instalację atmosfery przesyconej kwasami lub pyłami agresywnymi, a także wilgoci i promieniowania cieplnego lub długotrwałe i częste przeciążenie instalacji.

Proces starzenia się instalacji jest źródłem powstawania zwarc, występujących zwykle między przewodami w miejscu uszkodzenia izolacji. Zwarcia te występują zwykle bez żadnego związku przyczynowego z działaniem odbiorników prądu tj. mogą występować przy wyłączonych odbiornikach. Prąd zwarcia występując jedynie miejscowo może chwilowo nie przekraczać dopuszczalnych wartości prądów roboczych danego obwodu i tym samym nie zawsze wyzwała bezpieczniki.

W miejscu zwarcia powstaje najczęściej łuk elektryczny, w którym temperatury sięgają rzędu 10000 °C – w tej temperaturze zapaleniu ulegają nawet materiały trudno zapalne. Jakość materiałów elektroizolacyjnych zależy przede wszystkim od oporności właściwej, odporności na przebicia (wytrzymałości elektrycznej) współczynników strat dielektrycznych oraz temperatury i wilgotności. Większa oporność właściwa, większa wytrzymałość dielektryczna oraz niższy współczynnik strat dielektrycznych decyduje o lepszej jakości danej izolacji.

Natomiast wzrost temperatury, zawilgocenie, zanieczyszczenia i uszkodzenia mechaniczne izolacji, powodują obniżenie właściwości elektroizolacyjnych. Wady izolacji to nie tylko widoczne gołym okiem uszkodzenia mechaniczne, ale przede wszystkim wady polegające na starzeniu się tej izolacji.

Podczas przepływu prądu elektrycznego, występuje zawsze opór elektryczny, którego pokonanie powoduje tzw. straty mocy, które zmieniają się w ciepło. Powstałe przy przepływie prądu ciepło wydawkowane jest częściowo na podniesienie temperatury urządzenia i instalacji, a częściowo oddawane jest otoczeniu.

Z punktu widzenia bezpieczeństwa pożarowego, nagrzewanie się instalacji i urządzeń jest zjawiskiem niebezpiecznym i w warunkach wadliwie wykonanej instalacji i urządzeń, niewłaściwych zabezpieczeń, braku należytej konserwacji oraz nadzoru nad urządzeniami elektrycznymi mogą wytworzyć się sprzyjające okoliczności do powstania pożaru. Przyczyny pożarów związane z eksploatacją urządzeń elektrycznych.

Urządzenia elektryczne – najwięcej pożarów powstaje wskutek złego stanu urządzeń elektrycznych, wadliwej budowy, nieodpowiedniego użytkowania oraz niewłaściwej konserwacji. Do najczęściej spotykanych przyczyn z tej grupy wymienić należy:

- przeciążenia i zwarcia spowodowane włączeniem do jednego gniazda zbyt wielu odbiorników,
- podłączenie do instalacji oświetleniowej odbiorników o dużej mocy,
- montowanie puszek rozdzielczych gniazd wtykowych lub wyłączników na drewnianych konstrukcjach bez podkładek z materiałów niepalnych,
- nieprawidłowe łączenie przewodów tj. zaginanie i skręcanie powodujące nagrzewanie i iskrzenie miejsc złączy,
- korzystanie z obluzowanych gniazd wtykowych, powodujących nadmierny pobór energii elektrycznej, prowadzących do silnego nagrzewania przewodów,
- naprawianie tzw. watowanie wkładek bezpiecznikowych lub zabezpieczenie urządzeń małych mocy bezpiecznikami dużych mocy,
- ustawianie kuchenek, grzejników itp. w pobliżu materiałów palnych (firanki, zasłony, meble),
- niestosowanie osłon na punkty świetlne oraz stosowanie osłon wykonanych z materiałów łatwopalnych,

- niewłaściwe stosowanie i korzystanie z ogrzewania za pomocą piecy akumulacyjnych,
- użytkowanie instalacji i urządzeń o uszkodzonej obudowie, osłonie lub izolacji,
- wykorzystywanie grzejników i kuchenek z otwartą spiralą,
- stosowanie prowizorycznych instalacji elektrycznych i nieodpowiednie ich naprawianie.

Wskazania przeciwpożarowe w odniesieniu do urządzeń elektrycznych:

- aby nie dopuścić do nadmiernego przegrzania przewodów i palenia się instalacji, należy dobrać przekrój przewodu elektrycznego do jego obciążenia,
- w zależności od warunków przewody powinny być odporne na uszkodzenia mechaniczne, podwyższoną temperaturę, zawilgocenie,
- każdy przewód doprowadzający prąd do odbiornika powinien być zabezpieczony odpowiednimi bezpiecznikami w głównej tablicy rozdzielczej, w tablicy licznikowej oraz w samych odbiornikach energii elektrycznej,
- w miejscu uszkodzonego należy złożyć nowy bezpiecznik (zabronione jest tzw. watowanie bezpieczników),
- na przewodach nawet ułożonych w rurkach izolacyjnych, nie wolno nic wieszać, opierać przedmiotów bądź przygniatać przedmiotami,
- nie używać przewodów z uszkodzoną izolacją,
- przerwanego przewodu nie można łączyć przez zwykłe skręcenie końców drutów – muszą być one połączone z pomocą zacisków, skuwek lub w inny dozwolony sposób. Miejsce połączenia musi być zaizolowane odpowiednio do izolacji przewodu,
- przewodów do odbiorników przenośnych nie wolno układać pod dywanami, wykładzinami oraz na drogach i przejściach bez specjalnych osłon zabezpieczających,
- tablice rozdzielcze muszą być wykonane z materiałów odpornych na działanie ognia,
- skrzynki, tablice, puszki rozdzielcze, wyłączniki, gniazda wtykowe instalowane na drewnie, powinny być montowane na podkładach z materiałów niepalnych,
- materiały palne nie mogą być składowane bliżej niż 0,5 m od wyłączników i gniazd wtykowych,
- każdy silnik elektryczny powinien być tak dobrany do maszyny napędowej, aby jego moc znamionowa była równa mocy potrzebnej do napędu maszyny. Aby nie dopuścić do nadmiernego nagrzania lub spalenia silnika należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia elektryczne,
- nie wolno pozostawiać bez nadzoru włączonych elektrycznych urządzeń odbiorczych,
- wypusty oświetleniowe wewnątrz budynku powinny być zakończone łączem świecznikowym oraz haczykiem do zwieszania. Lampa nie może wisieć na kablu elektrycznym.

4.8. Zagrożenia wynikające z nieostrożnego obchodzenia się z ogniem otwartym.

W tej grupie przyczyn pożarów wymienić można następujące elementy zagrożenia pożarowego:

- pozostawienie bez dozoru aparatów i urządzeń z otwartym ogniem oraz urządzeń oświetleniowych z otwartym płomieniem,
- wchodzenie z otwartym ogniem do pomieszczeń z materiałami palnymi,
- wykonywanie prac remontowych w pomieszczeniach z materiałami palnymi przy użyciu palników gazowych,

- wypalanie i przepalanie lampą lutowniczą elementów wykonanych z drewna,
- rozgrzewanie smoły, lepiku i asfaltu w pobliżu palnych elementów konstrukcyjnych obiektów lub składowisk palnych materiałów.
- operowanie otwartym ogniem w pomieszczeniach naprawczych maszyn i urządzeń w obecności cieczy łatwopalnych i materiałów palnych.

4.9. Zagrożenia wynikające z nieostrożnego używania cieczy palnych.

Największe zagrożenie występuje przy stosowaniu cieczy palnych o niskich temperaturach zapłonu i jest ono wynikiem:

- szybkiego utleniania się tych cieczy i tworzenia mieszanin wybuchowych mogących ulec zapaleniu przy bezpośrednim kontakcie tych par ze źródłem zapłonu lub przy ogrzaniu tych cieczy do temperatury zapalenia,
- możliwości wywołania zapłonu przez elektryczność statyczną.

Do typowych przykładów wywołanych nieostrożnym używaniem cieczy palnych należy zaliczyć:

- mycie części maszyn i urządzeń w cieczach palnych bez należytego zabezpieczenia,
- wyladunek opakowań z cieczami palnymi, powodujący uszkodzenie tych naczyń i wylania się cieczy,
- napełnianie zbiorników po cieczach palnych cieczami wchodzącymi ze sobą w reakcje chemiczne,
- wycieki cieczy palnych z pojemników w których są przechowywane,
- zmywanie podłóg, posadzki benzyną lub pastami o dużym stopniu rozcieńczania rozpuszczalnikami,
- rozcieńczanie lakierów stanowiących mieszaniny żywic aceto i nitrocelulozowych rozpuszczalnikami oraz farb olejnych i lakierów,
- wylanie cieczy palnych po ich użyciu do urządzeń odpływowych instalacji wod – kan.

5. Warunki zapobiegania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru oraz utrudnienia w prowadzeniu działań ratowniczych lub ewakuacji w budynku i na terenie do niego przyległym.

W strefie pożarowej budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, oraz na terenie do niego przyległym zabronione jest:

- używanie otwartego ognia i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapalenie materiałów palnych w pomieszczeniach budynku,
- palenie tytoniu,
- użytkowanie instalacji i urządzeń niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia się ognia,
- użytkowanie uszkodzonych urządzeń i osprzętu instalacyjnego oraz prowizorycznie połączonych instalacji elektrycznych lub gazowych,
- pozostawianie bez dozoru włączonych do sieci elektrycznej lub gazowej wszelkich odbiorników energii, wymagających kontrolowania parametrów ich pracy,
- dokonywanie napraw instalacji i urządzeń przez osoby nie posiadające wymaganych kwalifikacji (w szczególności instalacji elektrycznej i gazowej).

- użytkowanie urządzeń elektrycznych z otwartą spiralą grzewczą oraz innych urządzeń elektrycznych,
- przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wnętrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100°C), linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających, przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej, czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości > 0,05 m od żarówki,
- instalowanie opraw oświetleniowych i osprzętu instalacji elektrycznych bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych, ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami producenta,
- przechowywanie lub używanie materiałów niebezpiecznych pożarowo, niezgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej, określonymi w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego lub niezgodnie ze wskazaniami ich producenta,
- używanie benzyny lub innych łatwopalnych cieczy (rozpuszczalników) do prowadzenia prac porządkowych lub konserwacyjnych,
- przetrzymywanie w pomieszczeniach materiałów łatwopalnych, wybuchowych lub żrących,
- prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w sposób niezgodny z zasadami określonymi instrukcją bezpieczeństwa pożarowego,
- składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej, służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości, określonych przepisami budowlanymi,
- zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie lub utrudnianie albo uniemożliwianie w inny sposób korzystanie z wyjść ewakuacyjnych,
- lokalizowanie instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno – budowlanych,
- stosowanie na drogach ewakuacyjnych łatwopalnych wykładzin podłogowych i okładzin ściennych oraz okładzin sufitów i sufitów podwieszanych, wykonanych z materiałów innych niż niepalnych lub niezapalnych, nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia,
- dokonywanie samowolnych zmian zagospodarowywania pomieszczeń oraz ich wystroju bez stosownych uzgodnień i akceptacji właściciela obiektu,
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do gaśnic i urządzeń ppoż. wyłącznika prądu i tablic rozdzielczych prądu oraz wyjść ewakuacyjnych,
- przemieszczanie, usuwanie lub zastawianie znaków, dostarczających informacji niezbędnych do ewakuacji oraz innych znaków, dotyczących ochrony przeciwpożarowej,
- rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od budynków,
- rozpalamie ognisk w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów oraz w mniejszej odległości od tych obiektów niż 10 m.,

- składowania materiałów niebezpiecznych pożarowo pod ścianami budynku,
- utrzymywanie dróg pożarowych w stanie uniemożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy, jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- parkowanie pojazdów poza miejscami specjalnie do tego wyznaczonymi, w sposób utrudniający dostęp do budynku,
- wykonywanie innych czynności mogących spowodować pożar lub miejscowe zagrożenie.

5.1. Warunki zachowania bezpieczeństwa pożarowego.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego należy:

- oznakować zgodnie z Polskimi Normami:
 - drogi i kierunki ewakuacji oraz wyjścia ewakuacyjne,
 - usytuowanie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
 - elementy sterujące urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - lokalizację przeciwpożarowego wyłącznika prądu,
 - miejsca składowania materiałów niebezpiecznych pożarowo.
- umożliwić dostęp do urządzeń sterujących instalacjami technicznymi, mającymi wpływ na bezpieczeństwo pożarowe obiektu, a zwłaszcza do wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych.

6. Warunki przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniach budynku.

Pod pojęciem materiałów niebezpiecznych pożarowo należy rozumieć następujące materiały niebezpieczne: gazy palne, ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C), materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne, materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu, materiały wybuchowe i pirotechniczne, materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji, materiały mające skłonności do samozapalenia.

Przy używaniu lub przechowywaniu materiałów niebezpiecznych należy:

- wszystkie czynności związane z wytwarzaniem, przetwarzaniem, obróbką, transportem lub składowaniem materiałów niebezpiecznych wykonywać zgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego lub według wskazań ich producenta,
- przechowywać materiały niebezpieczne w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego oddziaływania,
- przechowywać ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C) – wyłącznie w pojemnikach, urządzeniach i instalacjach przystosowanych do tego celu, wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne zamknięcia i zabezpieczonych przed stłuczeniem.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w strefie pożarowej obejmującej pomieszczenia administracyjno – biurowe dopuszczalne jest przechowywanie do 10 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 294,15 K (21°C) oraz 50 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 294,15÷328,15 K (21÷55°C).

Materiały niebezpieczne w postaci cieczy palnych nie mogą być przechowywane w obrębie klatek schodowych i korytarzy, w pomieszczeniach podpiwniczenia oraz w pomieszczeniach ogólnodostępnych.

Szczegółowe warunki używania i przechowywania materiałów niebezpiecznych pożarowo określa „Karta charakterystyki produktu lub substancji chemicznej” opracowana przez producenta, którą winna dysponować osoba odpowiedzialna za zastosowanie materiału niebezpiecznego i znać warunki bezpieczeństwa w niej zawarte.

7. Warunki użytkowania i wymagania dla instalacji gazowej.

Lokalizacja głównego zaworu gazu

- kurek główny powinien być zainstalowany na zewnątrz budynku w wentylowanej szafce co najmniej z materiału trudnozapalnego przy ścianie, we wnęce ściennej lub w odległości nie przekraczającej 10 m od zasilanego budynku, w miejscu łatwo dostępnym i zabezpieczonym przed wpływami atmosferycznymi, uszkodzeniami mechanicznymi i dostępem osób postronnych,
- odległość kurka głównego, montowanego przy ścianie lub we wnęce ściany budynku, od poziomu terenu oraz najbliższej krawędzi okna, drzwi lub innego otworu budynku powinna wynosić co najmniej 0,5 m,
- budynek może być wyposażony w więcej niż jedną instalację wewnętrzną gazową i w takim wypadku każda z tych instalacji musi mieć własny kurek główny,
- w wypadku zasilania instalacji z sieci gazowej o ciśnieniu do 500 kPa, z której korzysta więcej niż jeden odbiorca lub w której nominalne zużycie gazu jest większe niż 10 m³/h w przeliczeniu na gaz ziemny wysokometanowy, przed urządzeniem redukcyjnym należy zainstalować zawór odcinający, a za tym urządzeniem – zawór odcinający będący kurkiem głównym,
- w przypadku instalacji gazowej zasilanej ze wspólnej sieci o ciśnieniu do 500 kPa, z której korzysta jeden odbiorca, a nominalne zużycie gazu jest mniejsze niż 10 m³/h dopuszcza się, aby zawór odcinający zainstalowany przed urządzeniem redukcyjnym był traktowany jako kurek główny,
- urządzenia redukcyjne należy instalować wyłącznie na zewnątrz budynku. Muszą być one zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz uszkodzeniami mechanicznymi.

7.1. Pomieszczenia kotłów i kotłowni – lokalizacja i warunki budowlane

- ściany i stropy wydzielające kotłownię o wydajności powyżej 30 kW, opalane gazem, zlokalizowane w budynkach niskich i średniowysokich, powinny być wydzielone ścianami wewnętrznymi i stropami o klasie odporności ogniowej EI 60, a zamknięcia otworów w ścianach i w stropach powinny posiadać klasę odporności ogniowej co najmniej EI 30, natomiast w budynkach wysokich i wysokościowych odpowiednio EI 120 i EI 60,
- kubatura pomieszczenia, w którym znajduje się kocioł nie może być mniejsza od 8 m³ w przypadku urządzeń pobierających powietrze do spalania z tych pomieszczeń oraz 6,5 m³ w przypadku urządzeń z zamkniętą komorą spalania.
- pomieszczenie, w którym użytkowany jest kocioł powinno mieć wysokość nie mniejszą niż 2,2 m,
- kotły należy ustawiać na podłodze niepalnej,

- odległość boku kotła od łatwo zapalnych elementów budowlanych powinna wynosić nie mniej niż 0,6 m, a od osłoniętych okładziną z tynku o grubości 25 mm lub inną równorzędną okładziną, co najmniej 0,3 m,
- kotłów nie należy ustawiać:
 - na klatkach schodowych, ogólnie dostępnych przedsionkach i holach,
 - w pomieszczeniach, w których są przerabiane, składowane lub wytwarzane materiały niebezpieczne pożarowo,
- drogi ewakuacyjne z kotłowni powinny być zgodne z wymaganiami warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki,
- pomieszczenie kotłowni powinno stanowić wydzielone pomieszczenie,
- przez pomieszczenie kotłowni nie powinny przebiegać kable i instalacje elektryczne nie przeznaczone dla kotłowni.

Ponadto Polska Norma PN-B-02431-1 Ogrzewnictwo. Kotłownie wbudowane na paliwa gazowe o gęstości względnej mniejszej niż 1. Wymagania dla kotłowni gazowych o mocy ponad 60 kW wprowadziła następujące wymagania:

- w przypadku kotłowni o mocy cieplnej powyżej 60 kW do 2000 kW kotłownia powinna być położona centralnie w stosunku do ogrzewanych pomieszczeń lub budynków, na najniższej lub najwyższej kondygnacji w specjalnie wydzielonym i przewidzianym wyłącznie do zainstalowania kotłów wraz z niezbędnym dla ich eksploatacji wyposażeniem, zlokalizowanym przy co najmniej jednej ścianie zewnętrznej. W budynku o wysokości powyżej czterech kondygnacji kotłownię należy zlokalizować na najwyższej kondygnacji a nad jej pomieszczeniem wykonać lekki dach z materiałów niepalnych,
- wysokość kotłowni musi wynosić nie mniej niż 2,5 m,
- fundament pod kotłami min. 5 cm nad poziomem podłogi,
- instalacja wentylacji grawitacyjnej powinna posiadać powierzchnię kanałów nawiewnych $5 \text{ cm}^2/\text{kW}$, nie mniej niż 300 cm^2 , powierzchnia kanałów wywiewnych równa co najmniej $\frac{1}{2}$ powierzchni otworów nawiewnych, nie mniej niż 200 cm^2 ,
- oświetlenie naturalne – powierzchnia okien nie mniejsza niż $1/15$ w stosunku do powierzchni kotłowni, przy czym co najmniej 50 % otwieranych,
- oprawy oświetleniowe instalacji elektrycznej w stopniu ochrony IP-65,
- pomieszczenie kotłowni winno być wyposażone w detektor gazu, który przy przekroczeniu poziomu stężenia 10% DGW (dolnej granicy wybuchowości) uruchomi alarm akustyczny; zaleca się połączenie ww. detektora z urządzeniem automatycznie odcinającym dopływ gazu do kotłowni,
- każdy kocioł winien być wyposażony w odrębny zawór gazu umieszczony wewnątrz kotłowni, natomiast na zewnątrz kotłowni winien być umieszczony główny zawór gazowy.

7.2. Zagrożenia pożarowe i wybuchowe występujące w trakcie eksploatacji kotłowni gazowej.

Zagrożenie pożarowe i wybuchowe w trakcie eksploatacji instalacji i urządzeń w kotłowni gazowej, spowodowane ulatniającym się gazem może wystąpić przy:

- nieszczelnych lub uszkodzonych złączach instalacji gazowej,
- zamknięciu przepływu gazu przez wykroplenie kondensatów albo zatkaniu przewodów gazowych przez osady stałe,

- uszkodzeniu gazomierza na skutek korozji lub zużycia mechanizmów,
- nieszczelnościach w złączach i kurkach urządzeń gazowych,
- wadliwym działaniu wentylacji i braku ciągu w kanałach odprowadzających spaliny,
- wydzielaniu produktów niepełnego spalania spowodowanym źle wyregulowanym dopływem powietrza oraz urywaniu się płomienia w palnikach na skutek zbyt dużej ilości powietrza albo zanieczyszczenia otworów płomieniowych,
- dokonywaniu napraw, regulacji oraz remontów instalacji i urządzeń przez osoby nie posiadające wymaganych uprawnień i właściwego przygotowania zawodowego,
- użytkowaniu urządzeń niedostosowanych do rodzaju dostarczanego gazu oraz braku właściwego nadzoru nad funkcjonowaniem pracujących urządzeń gazowych.

7.3. Sposoby eliminowania zagrożenia pożarowego w kotłowni gazowej

W warunkach funkcjonowania kotłowni gazowej występuje szereg źródeł energii cieplnej mogących zapoczątkować proces palenia, szczególnie w przypadkach braku wymaganych elementów technicznego zabezpieczenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Do tych źródeł należą:

- iskry elektryczne mogące występować w czasie wyładowań atmosferycznych, wyładowań elektrycznych oraz pracy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych. Podstawowym sposobem zapobiegania zagrożeniom pożarowym występującym podczas wyładowań atmosferycznych jest stosowanie dla obiektów kubaturowych kotłowni instalacji piorunochronnej. Wszystkie urządzenia technologiczne powinny być zabezpieczone przed możliwością wyładowania iskrowego poprzez zastosowanie instalacji uziemienia ochronnego, zapewniającej odprowadzenie tworzących się ładunków elektrostatycznych do ziemi.
- iskry mechaniczne mogące wystąpić w czasie pracy stalowymi narzędziami lub pracy urządzeniami mechanicznymi, a także przypadkowego uderzenia metalowego przedmiotu o metalowe podłoże. Każda iskra jest nośnikiem energii cieplnej. Przy silnym uderzeniu przedmiotu stalowego o stal odrywają się cząstki metalu o średnicy 0,2–0,5 mm nagrzane do temperatury około 1600°C. Temperatura taka jest wystarczająco duża do zapoczątkowania reakcji spalania wielu mieszanin wybuchowych.

W celu wyeliminowania tego zagrożenia wszystkie urządzenia i przedmioty, które są używane w obrębie strefy, gdzie może wystąpić mieszanina wybuchowa wykonuje się ze stopów glinu i miedzi (nie iskrzących). Zabronione jest wykonywanie w obiektach kotłowni wszelkich prac remontowych urządzeniami mechanicznymi bez zabezpieczenia wymaganego dla prac remontowych z użyciem otwartego ognia (prace pożarowo niebezpieczne).

- podwyższona temperatura powierzchni zewnętrznych ponad dopuszczalną przy pracy urządzeń elektroenergetycznych oraz instalacji centralnego ogrzewania. Podwyższona temperatura powierzchni zewnętrznych urządzeń i instalacji ich zasilających może doprowadzić do zapalenia się materiału palnego, jeżeli jest równa lub wyższa od jego temperatury samozapalenia. Stąd też bardzo istotną sprawą jest odpowiedni dobór i wykonanie tych instalacji.
- otwarty ogień; w związku z występowaniem na terenie kotłowni potencjalnego zagrożenia pożarowego w stanach awaryjnych należy wprowadzić zakaz używania

otwartego ognia w pomieszczeniu kotłowni – należy zastosować odpowiednie oznakowanie informacyjne.

Prowadzenie prac spawalniczych oraz innych robót z użyciem otwartego ognia na terenie kotłowni gazowej może mieć miejsce jedynie w przypadkach szczególnie uzasadnionych pod warunkiem zastosowania się do „zasad prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym”.

Ponadto w trakcie obsługi i eksploatacji kotłowni gazowej należy pamiętać o rygorystycznym przestrzeganiu następujących zasad bezpieczeństwa:

- osoby zajmujące się eksploatacją muszą posiadać aktualne uprawnienia energetyczne oraz okresowe szkolenia w zakresie BHP i ochrony przeciwpożarowej,
- w kotłowni należy zachowywać porządek i utrzymywać urządzenia w dobrym stanie technicznym,
- prace remontowe i konserwacyjne należy przeprowadzać po odłączeniu dopływu gazu i przewietrzeniu pomieszczenia kotłowni, w sposób wykluczający możliwość wystąpienia stężenia wybuchowego,
- w razie stwierdzenia obecności w powietrzu gazu należy wyłączyć kotłownię z eksploatacji, przewietrzyć pomieszczenie kotłowni i powiadomić osobę dozoru oraz wykonać czynności przewidziane w przypadku awarii,
- rozpoczęcie eksploatacji kotłowni po przeprowadzonych pracach naprawczych związanych z awarią może nastąpić po wykonaniu wszystkich wymaganych pomiarów, badań i sprawdzeń instalacji i urządzeń kotłowni,
- każdy przypadek ulatniania się gazu z instalacji lub urządzeń gazowych winien zostać natychmiast zgłoszony serwisantowi urządzeń,
- zabronione jest samowolne dokonywanie jakichkolwiek przeróbek i napraw instalacji gazowej przez osoby nie posiadające stosownych uprawnień,
- wykrywanie nieszczelności instalacji gazowej może odbywać się wyłącznie przy użyciu specjalnych urządzeń do wykrywania gazu. **ZABRANIA SIĘ UŻYWANIA OTWARTEGO OGNI DO WYKRYWANIA NIESZCZELNOŚCI INSTALACJI GAZOWEJ**
- w pomieszczeniu kotłowni należy wprowadzić bezwzględny zakaz używania otwartego ognia poprzez oznakowanie pomieszczenia znakiem ostrzegawczym,
- wchodzenie do kotłowni z otwartym ogniem jest zabronione.
- wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym w pomieszczeniu kotłowni gazowej może odbywać się wyłącznie w sytuacjach bezwzględnie koniecznych, przy wyłączeniu z ruchu instalacji i urządzeń gazowych, zgodnie z instrukcją wykonywania tych prac,
- pomieszczenie kotłowni należy wyposażyć w gaśnicę śniegową lub proszkową dostosowaną do gaszenia pożarów grupy B i C oraz koc gaśniczy. Miejsce lokalizacji gaśnic należy oznakować zgodnie z Polskimi Normami,
- w pomieszczeniu kotłowni nie wolno przechowywać materiałów palnych, a w szczególności materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- wszystkie prace przeglądowe i konserwacyjne winny być dokonywane w sposób i terminach określonych w dokumentacji techniczno – ruchowej.

II. Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym.

1. Warunki stosowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Przez urządzenie przeciwpożarowe należy rozumieć urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno – alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty i zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed wybuchem, oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania.

Urządzenia przeciwpożarowe powinny spełniać wymagania obowiązujących przepisów i norm technicznych i być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia do ich użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich dla danego urządzenia prób i badań, potwierdzających prawidłowość ich działania.

1.1. Gaśnice

Budynek Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, wyposażony jest w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic.

Rodzaj gaśnic dostosowany jest do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie.

Gaśnice - są ręcznymi i przenośnymi urządzeniami, które służą do gaszenia pożarów z zarodku. Jest to sprzęt, w którym ciśnienie wewnętrzne umożliwia wyrzucenie środka gaśniczego i jego skierowanie na ognisko pożaru.

Podział gaśnic ze względu na zasadę działania:

- automatyczne - urządzenia do samoczynnego gaszenia pożaru,
- półautomatyczne - po ręcznym uruchomieniu, gaśnice samoczynnie wyładowują swoją zawartość, a gaszący kieruje strumień środka gaśniczego na źródło pożaru.

Masa gaśnicy przenośnej, gotowej do użycia nie powinna przekraczać 20 kg.

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach szczególnych:

1. na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałym urządzeniem gaśniczym:
 - zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, **ZL II, ZL III** lub ZL V,
 - produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego ponad 500 MJ/m²,
 - **zawierającej** pomieszczenie zagrożone wybuchem;
2. na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej niewymienionej w pkt 1, z wyjątkiem zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV.

Gaśnice w obiektach powinny być rozmieszczone:

- 1) w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
 - a) przy wejściach do budynków,
 - b) na klatkach schodowych,
 - c) na korytarzach,
 - d) przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;
2. w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
3. w obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Przy rozmieszczaniu gaśnic powinny być spełnione następujące warunki:

- odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m,
- do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m.

Podział gaśnic, ze względu na wyróżnik określający sposób magazynowania wyrzutnika (gazu).

x - określa gaśnicę lub agregat gaśniczy, w których równo środek gaśniczy jak i wyrzutnik znajdują się w tym samym zbiorniku (gaśnica lub agregat są pod stałym ciśnieniem).

Czynnikiem wyrzucającym środek gaśniczy jest sprężony azot (w gaśnicach proszkowych, halonowych i wodno-pianowych) lub sprężony dwutlenek węgla, który w gaśnicach śniegowych jest zarazem środkiem gaśniczym.

z - określa gaśnicę lub agregat gaśniczy, których konstrukcja przewiduje oddzielny zbiornik (zwany często „nabojem” lub „ładunkiem” zawierający wyrzutnik - gaz wyrzutowy).

Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:

A - materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których normalne spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli;

B - cieczy i materiałów stałych topiących się;

C - gazów;

D - metali;

F - tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych.

Zgodnie § 32 ust. 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010r. poz. 719), uwzględniając kwalifikację budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2 oraz rozkład i funkcjonalność obiektu, podział na strefy pożarowe właściwe jest umieszczenie jednostki sprzętu gaśniczego o masie środka gaśniczego minimum 2 kg na każde 100 m² powierzchni. Powyższe należy traktować jako ilości minimalne.

Gaśnica proszkowa GP 6Z ABC

Gaśnica śniegowa GS-5X

Gaśnica proszkowa GPN-6X AB

1.2. Hydranty wewnętrzne instalacji wodociągowej przeciwpożarowej

Budynek Domu Pomocy Społecznej wyposażony został w instalację wodociągową przeciwpożarową z hydrantami 25 na każdej kondygnacji budynku.

Hydranty wewnętrzne powinny spełniać wymagania Polskich Norm dotyczących tych urządzeń, będących odpowiednikami norm europejskich (EN). Zasięg hydrantów w poziomie powinien obejmować całą powierzchnię chronionej strefy budynku, z uwzględnieniem długości odcinka węża.

Maksymalne ciśnienia robocze w instalacji wodociągowej nie powinno przekroczyć 1,2 MPa, a instalacja powinna zapewniać możliwość jednoczesnego poboru wody z dwóch sąsiednich hydrantów wewnętrznych.

1.3. Instalacja oświetlenia ewakuacyjnego

Na podstawie przepisu § 181 ust. 3 pkt. rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j.: Dz. U. z 2002 r. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.), drogi ewakuacyjne w budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, zostały wyposażone w instalację oświetlenia ewakuacyjnego.

Zastosowane zostały indywidualne oprawy wyposażone w moduły testujące. Natężenie oświetlenia awaryjnego w celu właściwego oświetlenia dróg ewakuacyjnych musi wynosić, co najmniej 1 luks w czasie 60 minut od zaniku napięcia w sieci oświetlenia podstawowego. W analizowanym obiekcie natężenie oświetlenia będzie wynosiło ponadstandardowo 2 **luksy**.

1.4. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Zgodnie z wymaganiami przepisu § 4 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719), oraz § 183 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2002r. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.), budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, posiadający kubaturę przekraczającą 1000 m³, wyposażony został w przeciwpożarowy wyłącznik prądu, odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów, z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.

1.5 System sygnalizacji pożaru

Budynek Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2 wyposażony został w system sygnalizacji pożarowej zapewniający jego pełną ochronę, obejmujący urządzenia sygnalizacyjno – alarmowe, służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze.

System obejmuje centrale sygnalizacji pożaru wraz z zamontowanymi na liniach dozorowych czujkami optycznymi dymu. System sygnalizacji pożaru po zadymieniu czujki załącza jednostopniowy sygnał alarmu **generując** sygnał dźwiękowy w budynku. System sygnalizacji pożaru jest włączony w monitoring do Straży Pożarnej w Częstochowie.

Szczegółowy algorytm wysteroowań uwzględnić będzie:

- uruchomienie samoczynnych urządzeń oddymiających przestrzeń klatek schodowych
- uruchomienie sygnalizatorów akustycznych, w sposób informujący jednoznacznie o zagrożeniu i konieczności rozpoczęcia ewakuacji ludzi,
- wyłączenie wentylacji mechanicznej i klimatyzacji,
- przesłanie informacji do PSP

1.6 Instalacja oddymiania ewakuacyjnej klatki schodowej

Budynek budynku Domu Pomocy Społecznej Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2 wyposażony został w instalację oddymiania ewakuacyjnych klatek schodowych w segmentach A,B,C,D,F,G,H.

2. Wymagania ogólne wykonywania przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym podlegają stanowiące wyposażenie obiektu gaśnice, hydrant wewnętrzny instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, przeciwpożarowy wyłącznik prądu, system sygnalizacji pożaru, instalacja oddymiania oraz oświetlenie ewakuacyjne.

Urządzenia przeciwpożarowe powinny być wykonane zgodnie z projektem uzgodnionym pod względem ochrony przeciwpożarowej przez rzeczoznawcę ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych, a warunkiem dopuszczenia ich do użytkowania jest przeprowadzenie odpowiednich prób i badań potwierdzających prawidłowość ich działania.

Okresowe przeglądy (zgodnie z instrukcją producentów), sprawdzanie stanu technicznego gaśnic i agregatów gaśniczych, mają na celu stwierdzenie ich sprawności technicznej zapewniającej właściwe działanie w chwili użycia.

Nadzór nad terminowym przeprowadzaniem przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic powinien sprawować pracownik, któremu przypisano nadzór nad sprawami związanymi z bezpieczeństwem pożarowym obiektu.

3. Sposób poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym gaśnic przenośnych.

Gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących gaśnic oraz w instrukcjach obsługi ustalonych przez producenta.

Gaśnice uszkodzone powinny zostać natychmiast poddane naprawie, jeżeli stopień i rodzaj uszkodzenia na to pozwala, albo wycofane z użytkowania. Przeglądy, konserwacje i naprawy gaśnic powinny być wykonane przez konserwatora legitymującego się uprawnieniami wydanymi przez producenta. Konserwacja polega na wymianie podzespołów bez naruszania plomb w gaśnicy lub agregacie gaśniczym. Nie zawsze konserwacja jest integralną częścią przeglądu.

Przeglądy mające na celu utrzymanie gaśnic w stałej gotowości do użycia powinny być przeprowadzane raz w miesiącu przez pracownika, który w zakresie swoich obowiązków ma odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej.

Przeglądy przeprowadzane raz w miesiącu przez pracownika, który w zakresie swoich obowiązków ma odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej powinny obejmować:

- czy gaśnica znajduje się na oznakowanym stanowisku,
- czy dostęp do gaśnicy jest nie utrudniony
- czy w sposób widoczny nie jest uszkodzona,
- czy gaśnica posiada widoczne plomby i nie uszkodzone wskaźniki (manometr),
- czy gaśnica posiada czytelną instrukcję obsługi.

W zakresie przeglądów gaśnic powinna wchodzić ocena ich stanu technicznego, a w szczególności sprawdzenie wskazań manometru w gaśnicach pod stałym ciśnieniem oraz napełnienia gazu w zbiornikach zasilających gaśnic pod zmiennym ciśnieniem, a ponadto stanu węży, prądownic, głowic i zaworów oraz etykiet.

Konserwacja winna obejmować czynności służące utrzymaniu gaśnicy w odpowiednim stanie technicznym i gotowości do natychmiastowego użycia oraz wymianę uszkodzonych elementów gaśnic, a także sprawdzenie stanu środka gaśniczego.

Naprawa gaśnicy winna być dokonywana, gdy jej zasadnicze elementy takie jak, prądownica, głowica lub zawór uległy zniszczeniu lub uszkodzeniu (nie dopuszczalne jest naprawianie zbiorników ciśnieniowych i zaworów bezpieczeństwa), a do naprawy muszą być użyte części zamienne i środki gaśnicze takie same, na jakie wyrób otrzymał certyfikat. Badanie zbiorników ciśnieniowych gaśnic należy przeprowadzać co 5 lat, a uprawnionym do ich przeprowadzania jest Urząd Dozoru Technicznego (UDT).

Po przeprowadzonych czynnościach przeglądowych, konserwacyjnych lub naprawczych konserwator **gaśnic** powinien sporządzić protokół, potwierdzający wykonanie niezbędnych prac przywracających sprawność gaśnic, a wykonanie czynności powinno zostać uwidocznione na etykiecie konserwacji. Etykieta konserwacyjna powinna być umocowana na gaśnicy w sposób trwały i tak aby nie zasłaniała napisów na etykiecie gaśnicy.

Gaśnicę należy wycofać z użytkowania w sytuacji, gdy nie nadaje się do konserwacji lub naprawy. Decyzję o wycofaniu gaśnicy podejmuje konserwator gaśnic, sporządzając protokół uzasadniający wycofanie gaśnicy z użytkowania.

Przeglądy i czynności konserwacyjne wykonywane przez konserwatora gaśnic powinny obejmować sprawdzenie:

- ogólnego stanu technicznego gaśnicy,
- czytelności i prawidłowość napisów na gaśnicy,
- stanu **węży** i ich zabezpieczeń,
- terminu kontroli zbiornika ciśnieniowego,
- masy lub objętości środka gaśniczego oraz czy nadaje się do ponownego wykorzystania,
- uchwytów gaśnic.

Stwierdzone w toku czynności konserwacyjnych nieprawidłowości winny być usunięte bez zbędnej zwłoki.

Naprawy gaśnic wykonywane przez konserwatora posiadającego specjalistyczne przeszkolenie przez producenta gaśnic powinno obejmować:

- całkowite zdemontowanie gaśnicy na części składowe,
- wykonanie próby ciśnieniowej zbiornika,
- sprawdzenie głowic, zaworów i węży,
- sprawdzenie zbiornika gaśnicy czy nie występują ślady korozji,
- wymianę uszkodzonych części na oryginalne, nowe,
- napełnienie gaśnicy środkiem gaśniczym.

Uwaga: nie wolno wykonywać naprawy gaśnicy polegającej na:

- spawaniu elementów (np. wieszaki, uchwyty, łatanie dziur, itp.),
- prostowaniu trwałych elementów odkształceń,
- wymianie elementów lub podzespołów na nieoryginalne.

4. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji hydrantów instalacji wodociągowej przeciwpożarowej.

W związku z wyposażeniem budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, w hydranty 25 instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, należy stosować poniższe zasady eksploatacji i konserwacji.

Czynności kontrolne powinny być przeprowadzane **raz w miesiącu** przez pracownika, który w zakresie swoich obowiązków ma odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej i powinny obejmować sprawdzenie:

- czy wyposażenie hydrantów jest kompletne i znajduje się na swoim miejscu,
- czy hydranty są widoczne, mają czytelne oznakowanie i instrukcje oraz zapewniony jest do nich dostęp,
- czy nie występują widoczne uszkodzenia, korozja lub wycieki.

W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości, pracownik który w zakresie swoich obowiązków ma odpowiedzialność za sprawy ochrony przeciwpożarowej w budynkach podejmuje niezwłocznie działania mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, a o fakcie ich wystąpienia i sposobu usunięcia powiadamia Właściciela budynku.

Przeglądy i konserwacje hydrantów wewnętrznych powinny być przeprowadzane przynajmniej **raz w roku**, przez konserwatora posiadającego upoważnienie producenta hydrantów lub potwierdzone kwalifikacje w tym zakresie.

Podczas rocznego przeglądu należy dokonać sprawdzenia, czy:

- urządzenia są nie zastawione, nie uszkodzone, elementy nie są skorodowane, nie ma przecieków,
- instrukcja obsługi jest czysta i czytelna,
- miejsce umieszczenia jest oznakowane,
- mocowania do ściany są odpowiednie, nie są obruszone i trzymają pewnie,
- wypływ wody jest równomierny i dostateczny (wskazane jest użycie wskaźnika wypływu oraz miernika ciśnienia),
- miernik ciśnienia (jeżeli jest zastosowany) pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym,
- wąż na całej długości nie wykazuje uszkodzeń, zniekształceń, zużycia czy pęknięć. Jeżeli wąż wykazuje jakieś uszkodzenia powinien być wymieniony na nowy lub poddany próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze,
- zaciski lub taśmowanie węża jest prawidłowe i właściwie zaciśnięte,
- bęben węża obraca się lekko w obu kierunkach,
- dla bębnow z wahliwym **zamocowanie** sprawdzić czy oś (zamocowanie) obraca się łatwo i czy bęben obraca się o 180°,
- przy bębnach ręcznych sprawdzić czy zawór odcinający jest właściwego typu i czy działa łatwo i prawidłowo,
- przy bębnach automatycznych sprawdzić pracę zaworu automatycznego oraz sprawdzić właściwą pracę serwisowego zaworu odcinającego,
- sprawdzić stan przewodów zasilających w wodę (rurociągów), szczególną uwagę zwrócić na odcinki elastyczne czy nie wykazują oznak zużycia lub zniszczenia.
- jeżeli jest skrzynka hydrantowa (obudowa) sprawdzić, czy nie jest uszkodzona i czy drzwiczki łatwo się zamykają,
- sprawdzić, czy prądownica jest właściwego typu i czy prawidłowo pracuje,
- sprawdzić pracę prowadnic węża, upewnić się, że są właściwie i pewnie zamocowane,
- pozostawić hydranty i instalację w stanie gotowym do natychmiastowego użycia. Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy zawór hydrantowy lub hydrant powinien być oznakowany "NIECZYNNY" i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym Właściciela budynku.

Jeżeli w trakcie przeglądu rocznego konserwator stwierdzi jakiegokolwiek uszkodzenia węża, wąż ten należy poddać próbie na maksymalne ciśnienie robocze, a w przypadku próby negatywnej – wąż powinien być wymieniony na nowy. Po dokonanych przeglądzie i konserwacji hydranty i instalacja winny pozostać w stanie gotowym do natychmiastowego użycia.

Co 5 lat wszystkie węże i hydranty powinny być poddane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze instalacji.

Przy usuwaniu usterek do naprawy instalacji dopuszczalne jest wyłącznie używanie części zamiennych (węży, prądownic, zaworów) posiadających stosowne certyfikaty zgodności dopuszczające do stosowania w ochronie przeciwpożarowej, pochodzące od dostawcy urządzenia. Usunięcie usterek stwierdzonych w trakcie przeglądu powinno nastąpić w możliwie najkrótszym czasie, tak aby instalacja hydrantowa mogła być jak najszybciej we właściwym stanie i gotowości do natychmiastowego użycia.

5. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji instalacji oświetlenia ewakuacyjnego.

Instalacja i urządzenia oświetlenia awaryjnego, jako urządzenia służące do zapewnienia bezpieczeństwa, podlegają okresowym przeglądom, które powinny być odnotowywane w rejestrze przeglądów i przeprowadzane przez osoby posiadające uprawnienia wymagane przy dokonywaniu dozoru lub usług w zakresie napraw lub konserwacji urządzeń energetycznych. Instalacje i oprawy oświetlenia ewakuacyjnego podlegają okresowym przeglądom i konserwacji, w terminach i na zasadach określonych przez producenta, nie rzadziej niż raz w roku.

Instalacja oświetlenia ewakuacyjnego powinna być poddawana okresowym przeglądom i konserwacji przez osobę kompetentną, która w zakresie swoich obowiązków będzie miała za zadanie nadzór serwisowania instalacji. Osoba ta powinna być wystarczająco kompetentna do prawidłowego przeprowadzenia wszystkich niezbędnych prac przy konserwacji systemu.

Ponieważ podczas prowadzenia prac konserwacyjnych instalacji oświetlenia ewakuacyjnego istnieje możliwość uszkodzenia zasilania oświetlenia podstawowego w krótkim czasie po testowaniu instalacji oświetlenia awaryjnego lub podczas kolejnego ładowania akumulatorów, testy, które wymagają pełnego przewidzianego dla nich czasu trwania, powinny być, o ile to możliwe, podejmowane w okresach o niskim ryzyku wystąpienia zagrożenia. Pozwoli to na bezpieczne, ponowne naładowanie akumulatorów. Inną możliwością jest wykonywanie, do czasu ponownego naładowania akumulatorów, testów krótkotrwałych.

Instalacja oświetlenia ewakuacyjnego należy poddawać testom w okresach comiesięcznych. Podczas przeprowadzanych testów comiesięcznych instalacji oświetlenia ewakuacyjnego należy:

- włączyć awaryjny tryb pracy każdej oprawy oświetleniowej z zasilaniem akumulatorowym, poprzez symulację uszkodzenia (wyłączenia) zasilania podstawowego na czas wystarczający do upewnienia się, że każda lampa świeci.

UWAGA!!! Zaleca się, aby okres symulowanego uszkodzenia (wyłączenia) był wystarczający dla potrzeb badania, jednakże minimalizowany ze względu na możliwość uszkodzenia komponentów instalacji, np. lamp.

Podczas tego okresu należy sprawdzić wszystkie oprawy oświetleniowe, aby upewnić się, czy istnieją, czy są czyste oraz czy funkcjonują prawidłowo. Na końcu tego testu okresowego zaleca się przywrócenie zasilania oświetlenia podstawowego i sprawdzenie każdej lampki kontrolnej lub urządzenia w celu upewnienia się, że wskazują one na przywrócenie zasilania podstawowego.

Przeprowadzenie przeglądów i czynności konserwacyjnych oświetlenia ewakuacyjnego powinno zostać udokumentowane przez konserwatora systemu, wpisem potwierdzającym wyniki przeprowadzonych testów oraz datę jego przeprowadzenia dokonane w dzienniku eksploatacji instalacji.

Dokonane naprawy lub wymiana elementów instalacji oświetlenia ewakuacyjnego winny zostać odnotowane przez konserwatora w dzienniku eksploatacji instalacji.

6. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu jest bardzo istotnym elementem systemu zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, gwarantującym w szczególności bezpieczeństwo

osobom uczestniczącym w działaniach ratowniczych. Stąd też zainstalowany w obiekcie wyłącznik należy systematycznie sprawdzać, czy dokonuje on odłączenia dopływu energii elektrycznej do wszystkich obwodów elektrycznych, za wyjątkiem tych, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru.

Kontrole w tym zakresie winny być przeprowadzane przynajmniej **raz w roku**, a wszelkie nieprawidłowości powinny być natychmiast eliminowane.

W przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości związanych z właściwym funkcjonowaniem przeciwpożarowego wyłącznika prądu, dokonywane prace naprawcze powinny być udokumentowane, z podaniem rodzaju niesprawności, sposobu jej usunięcia oraz osoby (firmy), która dokonała niezbędnej naprawy.

7. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji systemu sygnalizacji pożaru.

System sygnalizacji pożaru podlega okresowym przeglądom i konserwacji, w terminach i na zasadach określonych przez producenta, nie rzadziej niż **raz w roku**.

W celu zapewnienia ciągłego poprawnego funkcjonowania systemu, powinna być ona regularnie sprawdzana i poddawana obsłudze technicznej. W powyższym celu należy podpisać stosowną umowę z konserwatorem systemu, posiadającym stosowne uprawnienia w tym zakresie. Umowa powinna określać metodę współpracy oraz czas, w którym urządzenie przeciwpożarowe powinno być doprowadzone do stanu użytkowania po uszkodzeniu. Nazwa i numer telefonu konserwatora systemu powinny być umieszczone na centrali.

Książka eksploatacji systemu sygnalizacji pożaru powinna być przechowywana w miejscu dostępnym dla upoważnionych osób, najlepiej przy centrali lub w jej pobliżu. W książce należy zapisywać wszystkie zdarzenia dotyczące systemu.

Baterie akumulatorów zainstalowane w centrali sygnalizacji pożaru powinny być wymieniane w odstępach czasu nie przekraczających zaleceń producenta baterii.

Podczas obsługi codziennej (każdy dzień roboczy) systemu sygnalizacji pożaru należy sprawdzić:

- czy centrala sygnalizacji pożaru wskazuje stan dozoru,
- czy każde odchylenie od stanu dozoru jest zapisane w książce eksploatacji i jest właściwie przekazywane do konserwatora systemu lub stacji monitoringu pożarowego,
- czy każdy alarm zarejestrowany od poprzedniego dnia został należycie potraktowany.

Fakt przeprowadzenia obsługi codziennej oraz każde zauważone uszkodzenia powinny być zapisane w książce eksploatacji, a działania naprawcze powinny być podjęte tak szybko jak to możliwe.

Czynności obsługi co miesięcznej powinny polegać na sprawdzeniu:

- czy system sygnalizacji pożaru znajduje się w dobrym stanie technicznym,
- czy wokół czujek i pod każdą czujką utrzymywana jest co najmniej 0,5 m wolnej przestrzeni,
- czy nie występują przeszkody, które mogłyby powstrzymać ruch produktów spalania do czujek,
- czy zagwarantowany jest nieutrudniony dostęp do ręcznych ostrzegaczy pożarowych,

- czy nie jest konieczna modyfikacja systemu jeżeli **zaistniałyby** jakiekolwiek znaczące zmiany w użytkowaniu lub konfiguracji budynków,
- czy książka eksploatacji prowadzona jest na bieżąco i w niej dokonywane jest systematyczne zapisywanie wszelkich zdarzeń wynikłych z systemu.

Fakt przeprowadzenia obsługi miesięcznej oraz każde zauważone uszkodzenia powinny być zapisane w książce eksploatacji, a działanie naprawcze powinny być podjęte tak szybko jak to możliwe.

Czynności obsługi kwartalnej przeprowadzone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia powinny polegać na sprawdzeniu:

- wszystkich wpisów do książki eksploatacji i podejmowanych niezbędnych działań mających na celu doprowadzenie systemu do prawidłowej pracy,
- zadziałania systemu sygnalizacji pożaru poprzez zadziałanie co najmniej jednej czujki oraz ręcznego ostrzegacza pożarowego, w celu sprawdzenia zdolności centrali do odbioru i wyświetlenia poprawnego sygnału do emisji alarmu do Państwowej Straży Pożarnej,
- czy **zaistniałe** jakiekolwiek zmiany budowlane lub zasiedleniowe, które mogą wpłynąć na wymagania dotyczące rozmieszczenia ręcznych ostrzegaczy pożarowych, czujek, a jeżeli tak to należy sprawdzić czy: pod każdą czujką jest zapewniona wolna przestrzeń co najmniej 0,5 m we wszystkich kierunkach oraz czy wszystkie ręczne ostrzegacze pożarowe pozostają dostępne i widoczne.

Fakt przeprowadzenia obsługi kwartalnej oraz każde zauważone uszkodzenia powinny być zapisane w książce eksploatacji, a działanie naprawcze powinny być podjęte tak szybko jak to możliwe.

Czynności obsługi rocznej przeprowadzane przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia powinny polegać na sprawdzeniu:

- czy wykonywane są systematycznie zalecenia dla obsługi codziennej, miesięcznej i kwartalnej,
- poprawności działania wszystkich czujek,
- zdolności centrali sygnalizacji pożaru do wykonywania wszystkich funkcji,
- wizualnym wszystkich połączeń kablowych i aparatury,
- czy nie występują jakiekolwiek uszkodzenia mechaniczne systemu, a połączenia kablowe są odpowiednio zabezpieczone,
- sprawdzić stan baterii, stanowiących źródło zasilania rezerwowego.

Fakt przeprowadzenia obsługi rocznej oraz każde zauważone uszkodzenia powinny być zapisane w książce eksploatacji, a działanie naprawcze powinny być podjęte tak szybko jak to możliwe.

Czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane tylko przez osoby właściwie przeszkolone i kompetentne w zakresie specjalności wymaganych do kontroli, obsługi technicznej i napraw zainstalowanego systemu. Osoby te powinny być przeszkolone przez producenta lub dostawcę instalowanych urządzeń.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne przeprowadzane przy instalacji sygnalizacji pożarowej należy odnotować w książce eksploatacji. Szczegóły przeprowadzonych

czynności powinny być zapisane, albo w książce eksploatacji, albo oddzielnie i przechowywane razem z dokumentacją instalacji.

Po zakończeniu kwartalnych i rocznych czynności konserwacyjnych i przeglądu technicznego, konserwator instalacji sygnalizacji pożarowej odpowiedzialny za przeprowadzenie prób powinien dostarczyć podpisany protokół przeprowadzenia prób wraz z informacją o wykrytych wadach instalacji.

Po przeprowadzonych czynnościach konserwacyjnych i przeglądzie technicznym instalacji, należy zapewnić, aby wszystkie urządzenia zostały przywrócone do stanu dozorowania.

Podczas użytkowania instalacji sygnalizacji pożarowej mogą zaistnieć okoliczności specjalne, wymagające szczególnej uwagi i natychmiastowego powiadomienia konserwatora, który podejmuje niezbędne w tym zakresie działania.

Takie okoliczności to m.in.:

- pożar (wykryty automatycznie lub nie),
- wszystkie przypadki alarmów fałszywych,
- rozbudowa, zmiana lub renowacja obiektu,
- zmiany przeznaczenia lub działalności na obszarze objętym instalacją,
- zmiany poziomu szumu otoczenia (hałasu) lub tłumienia dźwięku, mogące prowadzić do zmiany wymagań dotyczących urządzeń alarmowych,
- uszkodzenie instalacji, także wtedy, kiedy wady nie można wykryć w sposób bezpośredni,
- każda zmiana urządzeń pomocniczych.

Podczas przeprowadzanych czynności konserwacyjnych należy zwrócić uwagę, aby powyższe czynności nie spowodowały fałszywego alarmu pożarowego. Ponadto użytkownicy obiektu powinni zostać powiadomieni przed jakimkolwiek testowaniem systemu, które może spowodować zadziałanie sygnalizatorów akustycznych.

Zapobieganie fałszywym alarmom z systemu sygnalizacji pożaru. Fałszywe alarmy mogą być wynikiem:

- niewłaściwej aparatury;
- nieprawidłowego projektu systemu sygnalizacji pożaru;
- nieprawidłowego użytkowania systemu sygnalizacji pożaru;
- **złą konserwacją** systemu sygnalizacji pożaru
- trudnymi warunkami środowiskowymi, nieuwzględnionymi podczas projektowania systemu sygnalizacji pożaru.

Wśród najczęstszych przyczyn fałszywych alarmów można wymienić:

- prace wykonywane w chronionym obszarze bez znajomości lub bez zachowania niezbędnych środków ostrożności;
- warunki otoczenia, takie jak ciepło, dym lub płomień z gotowania;
- uszkodzenia mechaniczne i elektryczne, często będące wynikiem wibracji, uderzeń lub korozji;
- elektryczne stany nieustalone (np. pochodzące od wyładowań atmosferycznych lub wyłączników elektrycznych) lub zakłóceń radiowych;
- nieodpowiednia obsługa serwisowa;

- nawarstwienie się kurzu lub brudu wewnątrz czujki, względnie obecność owadów;
- zmiana w użytkowaniu lub zmiany wewnątrz budynku;
- przypadkowe lub złe zadziałanie ręcznych ostrzegaczy pożarowych lub czujek.

Systemy sygnalizacji pożaru, które są przedmiotem szeregu fałszywych alarmów, powinny być zgłoszone do osób dysponujących specjalistyczną wiedzą, takich jak projektant instalacji, instalator, konserwator lub organizacja kontrolna.

8. Sposób prowadzenia przeglądów technicznych i konserwacji instalacji oddymiania.

Instalacja oddymiania klatek schodowych w czasie pożaru i ewakuacji ma za zadanie ułatwić ewakuację ludzi, ułatwić prowadzenie działań ratowniczo – gaśniczych, zapewnić ochronę konstrukcji oraz jego wyposażenia.

Instalację oddymiania należy poddawać okresowym przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskiej Normie, dokumentacji techniczno – ruchowej oraz instrukcją obsługi.

Czasokres prowadzenia przeglądów i konserwacji powinien być zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta danego urządzenia, przy czym należy pamiętać że przeglądy przeprowadzamy nie rzadziej niż **raz w roku**.

Konserwacja roczna – sprawdzenie wpisów w książce kontroli, sprawdzenie stanu naładowania akumulatorów, uruchomienie oddymiania przez aktywację wszystkich ROP oraz czujek w strefie, sprawdzenie współdziałania systemu z automatyczną sygnalizacją pożaru, wizualne sprawdzenie stanu elementów systemu w tym ruchomych elementów tj. zamków i siłowników.

Wszelkie prace w zakresie instalacji oddymiania, przeglądu i czynności konserwacyjnych mogą być wykonywane tylko przez osoby posiadające wymagane uprawnienia. Prowadzone prace konserwatorskie i przeglądy, naprawy powinny być rejestrowane w protokole kontroli instalacji i książce eksploatacji instalacji systemu oddymiania.

III. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.

1. Ogólne zasady postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.

Każdy, kto zauważył pożar albo uzyskał informacje o pożarze lub innym zagrożeniu obowiązany jest wszelkimi dostępnymi środkami, natychmiast zaalarmować:

- osoby znajdujące się w strefie pożaru (innego zagrożenia), narażone na jego skutki,
- Właściciela, Zarządcę budynku,
- Państwową Straż Pożarną (inne służby konieczne do likwidacji zagrożenia).

Alarmując osoby znajdujące się w strefie bezpośredniego zagrożenia należy zachować spokój i przekazać rzeczowe informacje o zaistniałym zdarzeniu i źródłach zagrożenia.

Alarmując Państwową Straż Pożarną należy podać zwięzłe informacje dotyczące:

- rodzaju i miejsca zdarzenia,
- nazwy obiektu i jego dokładnego adresu,
- czynników stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Wszystkie osoby przebywające na terenie obiektu powinny podporządkować się decyzjom Dyrektora lub osoby przez niego wyznaczonej, kierującej działaniami ratowniczymi. Dyrektor lub osoba wyznaczona podejmuje decyzję o ewakuacji, ogłaszając słownie polecenie ewakuacji z budynku. Wyznaczony pracownik zabezpiecza miejsce przyjęcia jednostek ratowniczych przed budynkiem.

Po przybyciu jednostki straży pożarnej, kierownictwo przejmuje jej dowódca, któremu należy udzielić wszelkich informacji związanych z pożarem lub innym niebezpiecznym zdarzeniem.

Wszystkie osoby przebywające w budynku powinny podporządkować się decyzjom kierownika akcji ratowniczej i wykonywać jego polecenia do czasu likwidacji zdarzenia.

2. Organizacja działań ratowniczych i czynności ratownicze.

W każdym przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia na terenie obiektu osoby tam przebywające są zobowiązane do podjęcia czynności alarmowania oraz działań ratowniczych z wykorzystaniem własnych sił, środków i możliwości, do czasu podjęcia akcji ratowniczej przez straż pożarną (inne służby ratownicze lub techniczne).

Każda osoba przebywająca na terenie obiektu, która zauważyła pożar lub inne niebezpieczne zdarzenie, zobowiązana jest do zaalarmowania głosem osób znajdujących się w strefie zagrożenia oraz recepcjonistę.

Za organizację działań ratowniczych w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia, do czasu przybycia pierwszej jednostki Straży Pożarnej, odpowiedzialny jest bezpośrednio Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona. Działania ratownicze powinny być nakierowane na planowe wykonanie zorganizowanych czynności ratowniczych, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi oraz likwidacji lub ograniczenia rozwoju niebezpiecznego zdarzenia (pożaru, innego zagrożenia).

W każdym przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia, organizacja działań ratowniczych na terenie obiektu powinna obejmować planowane czynności, mające na celu:

- rozpoznanie zaistniałego zagrożenia, jego źródła i kierunków rozprzestrzeniania się,
- alarmowanie osób znajdujących się w strefie zagrożenia oraz osób funkcyjnych,
- alarmowanie straży pożarnej (innych służb ratowniczych lub technicznych),
- przeprowadzenie ewakuacji ludzi ze strefy zagrożenia,
- wykonanie działań ograniczających zagrożenie i jego skutki,
- **likwidację** źródła zagrożenia (pożaru, innego niebezpiecznego zdarzenia),
- wprowadzenie na miejsce zdarzenia jednostek straży pożarnej,
- zabezpieczenie miejsca zdarzenia przed ponownym wystąpieniem zagrożenia.

3. Sposoby rozpoznawania zagrożenia w budynku.

Rozpoznawanie i potwierdzanie zaistniałego stanu zagrożenia w budynku związanego z powstaniem pożaru, może nastąpić wyłącznie przez osoby w nim przebywające, które zauważyły niebezpieczne zdarzenie i stwierdzą stan zagrożenia z nim związany albo uzyskają

informacje o zagrożeniu występującym w budynku (np. od osób z zewnątrz, które zauważyły niebezpieczne zdarzenie).

Rozpoznawanie zagrożenia lub innego zagrożenia winno w szczególności polegać na ustaleniu i określeniu:

- miejsca powstania pożaru lub innego niebezpiecznego zdarzenia,
- dróg i kierunków rozprzestrzeniania się pożaru albo strefy zagrożenia innego niebezpiecznego zdarzenia,
- stanu czynników zagrożenia dla życia lub zdrowia osób przebywających w budynku,
- zagrożenia stwarzanego dla pomieszczeń znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie źródła pożaru.

Każdorazowe rozpoznanie i potwierdzenie zagrożenia powinno powodować natychmiastowe rozpoczęcie procedury alarmowania i działań przewidzianych na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

4. Sposoby alarmowania o zagrożeniu osób przebywających na terenie obiektu.

W przypadku powstania pożaru i zadymienia czujki dymowej system sygnalizacji pożaru w budynku załączy się alarm pożarowy generujący sygnał dźwiękowy.

Następnie alarmowanie o zagrożeniu osób przebywających na terenie obiektu powinno odbywać się w sposób bezpośredni, głosem, z zachowaniem zasad alarmowania i powiadamiania o zagrożeniu, eliminujących możliwość wywołania niepożądanych zachowań osób znajdujących się w strefie zagrożenia.

Obowiązek alarmowania o zagrożeniu spoczywa na każdym, kto zauważył pożar albo uzyskał informację o pożarze lub innym zagrożeniu, w szczególności na pracownikach obiektu. Alarmować należy w pierwszej kolejności osoby przebywające w pomieszczeniach znajdujących się najbliżej źródła pożaru, z których na skutek rozwoju pożaru, może zostać utrudniona lub uniemożliwiona ewakuacja.

Alarmowanie o zagrożeniu powinno być przeprowadzone sprawnie i szybko, aby w maksymalnie krótkim czasie mogła zostać podjęta decyzja o ewakuacji, a sama ewakuacja przeprowadzona w bezpiecznych warunkach. Równocześnie z alarmowaniem osób znajdujących się w strefie bezpośredniego zagrożenia, należy w pierwszej kolejności powiadomić o zagrożeniu Właściciela, Zarządcę budynku.

Z chwilą uzyskania informacji o zagrożeniu, Właściciel, Zarządca budynku lub osoba przez niego wyznaczona, ogłasza słownie (głosem) informację o zagrożeniu i komunikat o ewakuacji.

5. Alarmowanie Straży Pożarnej.

W każdym przypadku powstania w budynku pożaru lub innego zagrożenia należy natychmiast zaalarmować straż pożarną. Obowiązek alarmowania straży pożarnej spoczywa na każdym, kto zauważył pożar albo uzyskał informację o pożarze lub innym zagrożeniu.

Alarmowanie Straży Pożarnej należy wykonać telefonicznie z dostępnego aparatu telefonicznego lub telefonu komórkowego dzwoniąc na numer alarmowy – **112 lub 998**.

Alarmując Straż Pożarną należy w zwięzły sposób przekazać podstawowe informacje dotyczące niebezpiecznego zdarzenia (pożar, innego zagrożenia), określając:

- rodzaj niebezpiecznego zdarzenia (pożar, wybuch, zagrożenie substancją niebezpieczną, uzyskane informacje o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innym działaniu przestępczym),
- nazwę obiektu i jego dokładny adres,
- miejsce powstania zdarzenia z dokładną lokalizacją źródła zagrożenia, podaniem nazwy budynku, lub podmiotu gospodarczego, części budynku i jego przeznaczenia,
- czynniki powodujące zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Po przekazaniu informacji dotyczących niebezpiecznego zdarzenia, osoba alarmująca Straż Pożarną powinna podać swoje imię i nazwisko oraz numer telefonu kontaktowego.

Po dokonaniu zgłoszenia, osoba alarmująca powinna odczekać przy aparacie na sprawdzenie i potwierdzenie zgłoszenia przez dyżurnego PSP.

6. Sposoby zabezpieczenia miejsca zdarzenia przed możliwością ponownego wystąpienia zagrożenia.

Likwidacja pożaru i jego źródła oraz zakończenie działań ratowniczych wiąże się z koniecznością wykonania szeregu czynności mających na celu szczegółową kontrolę terenu zdarzenia w związku z możliwością występowania ukrytych źródeł pożaru oraz jego zabezpieczenia przed możliwością ponownego ich wystąpienia.

Zakres koniecznych czynności zabezpieczających powinien zostać określony w postanowieniu przekazania miejsca objętego działaniami ratowniczymi, sporządzonym przez strażaka kierującego działaniami ratowniczymi.

Wykonanie czynności zabezpieczających stanowi obowiązek osoby przejmującej teren działań ratowniczych, która wydaje stosowne dyspozycje podległym pracownikom i zapewnia odpowiednie warunki dozoru miejsca zdarzenia w niezbędnym okresie czasu.

Osoby wyznaczone do dozoru pogorzeliska powinny zostać wyposażone w gaśnice oraz środki łączności umożliwiające alarmowanie o ponownym wystąpieniu zagrożenia. W przypadkach koniecznych osoby te należy wyposażyć w niezbędny sprzęt i środki ochrony osobistej.

7. Sposoby postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.

Pracownik DPS, który przyjął zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego, uzyskał taką informację w inny sposób albo zauważył na terenie obiektu przedmiot niewiadomego pochodzenia, mogący być ładunkiem wybuchowym, natychmiast zawiadamia:

- Dyrektora,
- Policję (numer alarmowy 112 lub 997).

Dokonując zgłoszenia Policji powyższej informacji o zagrożeniu, należy podać:

- treść rozmowy z osobą zgłaszającą informację o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- miejsce i opis zlokalizowanego przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym,
- numer telefonu kontaktowego.

Pracownik przyjmujący informację o podłożeniu ładunku wybuchowego powinien:

- w czasie rozmowy telefonicznej wykazać spokój i opanowanie oraz dążyć do uzyskania możliwie najwięcej szczegółów, dotyczących zagrożenia i osoby sprawcy,
- uzyskaną informację przekazać natychmiast Dyrektorowi lub osobie go zastępującej, podając w szczególności treść rozmowy oraz miejsce, czas i źródło jej uzyskania,
- w przypadku otrzymania informacji po godzinach pracy lub poza miejscem pracy uzyskane informacje przekazać Dyrektorowi osobiście lub telefonicznie.

W trakcie rozmowy telefonicznej ze sprawcą zagrożenia należy w szczególności:

- zadawać pytania, dotyczące osoby sprawcy, miejsca i przedmiotu stanowiącego zagrożenie, pobudek działania sprawcy oraz czasu, w którym wystąpi zagrożenie,
- zapamiętać słowa groźby, czas przyjęcia zgłoszenia oraz czas prowadzonej rozmowy,
- zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących głosu sprawcy, głosów występujących w tle rozmowy, języka rozmówcy, przypuszczalnego wieku rozmówcy, itp.

Dyrektor po otrzymaniu informacji o zagrożeniu, dokonuje analizy otrzymanej informacji i podejmuje decyzję w sprawie:

- powiadomienia Policji o występującym zagrożeniu,
- ewakuacji wszystkich osób z budynku lub obiektu,
- ewakuacji dokumentacji i wartościowego mienia,
- rozdziału zadań dla pracowników.

Do czasu przybycia Policji, akcją kieruje Dyrektor lub osoba go zastępująca, który zarządza dokonanie sprawdzenia, czy w obiekcie ewentualnie występują:

- przedmioty, których wcześniej nie było,
- ślady przemieszczania elementów wyposażenia pomieszczeń
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym przedmiotów (emitowane z nich sygnały).

Zlokalizowanych przedmiotów, urządzeń, rzeczy, których w ocenie użytkowników obiektu wcześniej nie było, a zachodzi podejrzenie, że mogą to być przedmioty niebezpieczne, nie wolno dotykać, a o ich umiejscowieniu powiadomić Policję. Po przybyciu Policji, Dyrektor zapoznaje dowódcę grupy policyjnej z posiadanymi informacjami o zagrożeniu i podjętymi w związku z tym przedsięwzięciami. Identyfikacją i rozpoznaniem zlokalizowanych przedmiotów obcych oraz neutralizowaniem ewentualnych ładunków zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki Policji. Przed ewakuacją z budynku, należy w miarę możliwości

otworzyć drzwi i okna pomieszczeń zagrożonych i pomieszczeń sąsiednich, a urządzenia i odbiorniki wyłączyć z sieci zasilania.

Ewakuowane osoby przed opuszczeniem obiektu powinny, w miarę możliwości, zabrać ze sobą rzeczy osobiste, co pozwoli osobom prowadzącym przeszukanie uniknąć straty czasu na identyfikowanie pozostawionych przedmiotów.

Ewakuację należy prowadzić w sposób zorganizowany, po oznakowanych i sprawdzonych pod względem **pirotechnicznym** dostępnych drogach ewakuacyjnych. Podczas ewakuacji należy zapewnić właściwą organizację ruchu osób ewakuowanych oraz w miarę możliwości zapewnić ominięcie rejonu zagrożonego.

Miejsce dla osób ewakuowanych z budynku winno znajdować się w odległości bezpiecznej, tj. **minimum 150 m od zagrożonego budynku**. W sąsiedztwie budynku nie mogą przebywać osoby nie biorące bezpośredniego udziału w akcji ratowniczej, a na zagrożony teren dopuszczone są wyłącznie grupy policyjne i służby ratownicze.

IV. Sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

1. Zasady przeciwpożarowego zabezpieczenia prac spawalniczych.

Zgodnie § 36 (rozdział 8) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 719 z 2010 r. poz. 719), szczegółowe zasady bezpieczeństwa przeciwpożarowego prac, o których mowa powyżej, jak również warunki uzyskania zezwolenia na ich przeprowadzenie, określa właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu.

Dlatego też, wszelkie prace pożarowo niebezpieczne na terenie obiektu, powinny być odpowiednio wcześniej zgłoszone do Dyrektora DPS, który powinien wydać pisemną zgodę.

Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo, rozumie się spawanie (elektryczne i gazowe), cięcie palnikami, szlifierkami kątowymi itp. lutowanie, podgrzewanie, prace z otwartym ogniem oraz stosowanie do remontów itp. palnych cieczy, (farby, rozpuszczalniki), gazów i pyłów w ilości umożliwiającej powstanie mieszaniny wybuchowej o objętości powyżej 0,01 m³.

Prace niebezpieczne pożarowo, a w szczególności prace związane z użyciem otwartego ognia, prowadzone wewnątrz budynku należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo, osoba odpowiedzialna za dany rejon oraz wykonawca prac jest obowiązany:

- ocenić zagrożenie w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,

- wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, ich przebieg oraz kontrolowanie i zabezpieczenie miejsca prowadzenia prac.

Przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych należy przestrzegać następujących zasad:

- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w miejscach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- prace w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów, w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10% dolnej granicy wybuchowości,
- w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru.
- po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsca, w których prace były wykonywane oraz miejsca przyległe,
- prace mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- osoba odpowiedzialna za dany rejon jest obowiązana przed rozpoczęciem prac zapoznać wyznaczone osoby z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
- sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Przygotowanie miejsca pracy spawacza powinno obejmować następujące czynności:

- pomieszczenia lub miejsca, w których mają odbywać się prace spawalnicze należy oczyścić z wszelkich palnych zanieczyszczeń,
- palne przedmioty należy odsunąć na bezpieczną odległość lub usunąć z pomieszczenia, a gdy materiałów palnych nie można usunąć na bezpieczną odległość, materiały te należy zabezpieczyć przed działaniem odprysków spawalniczych przez osłonięcie np. kocami z włókna szklanego, arkuszami blachy, względnie w inny skuteczny sposób,
- przed przystąpieniem do spawania należy sprawdzić czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa ciepłego, bądź rozprysków spawalniczych,
- jeżeli w pobliżu miejsca spawania znajdują się otwory przelotowe, instalacyjne, kablowe itp. należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych do sąsiednich pomieszczeń,
- wszelkie kable i przewody instalacyjne z palną izolacją należy zabezpieczyć przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi,
- wykonywanie prac spawalniczych w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonywano prace malarskie lub inne przy użyciu substancji łatwo zapalnych, jest niedozwolone,
- w miejscach dokonywania prac spawalniczych należy przygotować pojemniki metalowe wypełnione wodą na odpady drutu spawalniczego i elektrod, materiały izolacyjne i

osłaniające niezbędne do zabezpieczenia toku prac spawalniczych, oraz podręczny sprzęt gaśniczy.

Po zakończeniu prac spawalniczych w pomieszczeniu należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie spawania i pomieszczeniach sąsiednich w celu stwierdzenia:

- czy nie pozostawiono tłących lub żarzących się cząstek na stanowisku pracy, w jego otoczeniu lub pomieszczeniach przyległych,
- czy nie występują oznaki tlenia się materiałów, bądź inne wskazujące na możliwość zaistnienia pożaru.
- czy został zdemontowany sprzęt spawalniczy, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.

Przy wykorzystywaniu sprzętu spawalniczego należy pamiętać o przestrzeganiu następujących zasad:

- sprzęt spawalniczy powinien być w pełni sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością zainicjowania pożaru oraz przed uszkodzeniami mechanicznymi,
- butle z gazami technicznymi powinny być oddalone o min. 1 m od grzejników centralnego ogrzewania, a od innych źródeł ciepła z ogniem otwartym co najmniej 10 m,
- przed przystąpieniem do prac spawalniczych należy sprawdzić stan techniczny sprzętu i narzędzi spawalniczych, szczelność węży gumowych, stan izolacji kabli oraz zabezpieczyć je przed możliwością uszkodzenia w toku wykonywania pracy,
- węże z gazami technicznymi nie mogą przebiegać w pobliżu kabli i przewodów elektrycznych pod napięciem,
- butle z gazami technicznymi powinny być zabezpieczone przed przewróceniem, uszkodzeniami mechanicznymi, zaoliwieniem, działaniem źródeł ciepła i zetknięciem się z przewodami elektrycznymi będącymi pod napięciem,
- stanowisko pracy powinno być tak zorganizowane, aby rozpryski spawalnicze nie przepalały węży gumowych lub izolacji kabli elektrycznych.

Z uwagi na groźbę pożaru lub wybuchu zabrania się:

- układania i magazynowania butli z gazami w przypadkowych i niebezpiecznych miejscach,
- przeprowadzania napraw zaworów butli z gazami technicznymi oraz manipulowanie przy zaworach zatłuszczonymi rękoma,
- używania uszkodzonych przewodów gazowych, elektrycznych oraz umocowania tych przewodów np. za pomocą gwoździ bądź w inny przypadkowy sposób,
- prowadzenia w jednej wspólnej wiązce przewodów gazowych i elektrycznych,
- wykonywania wszelkich innych czynności stwarzających warunki do powstania pożaru bądź wybuchu.

Przy wykonywaniu prac spawalniczych należy stosować następujące zabezpieczenia w podręczny sprzęt gaśniczy:

- każde stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone w sprawny technicznie sprzęt gaśniczy, umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru w zarodku,
- przy pracach w pomieszczeniach każde stanowisko spawalnicze powinno być wyposażone w 1 gaśnicę proszkową i 1 koc gaśniczy.

- przy pracach w pomieszczeniach rozdzielni elektrycznych, stanowisko należy wyposażać w dodatkową gaśnicę proszkową,
- w przypadku zapalenia butli z gazami technicznymi, należy stosować do ich gaszenia gaśnice proszkowe, gaśnice śniegowe (CO₂), koce gaśnicze oraz zwarty prąd wody.

Do obowiązków osób nadzorujących prace spawalnicze należy:

- znajomość obowiązujących przepisów przeciwpożarowych oraz nadzorowanie przestrzegania tych przepisów przez osoby wykonujące prace spawalnicze,
- dopilnowanie, aby przed przystąpieniem do prac spawalniczych wykonane zostały wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego obiektu (pomieszczenia) lub stanowiska spawalniczego,
- sprawdzenie zabezpieczenia przeciwpożarowego stanowisk spawalniczych oraz wydawanie stosownych poleceń gwarantujących natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymanie prac spawalniczych z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
- prowadzenie „książki kontroli prac spawalniczych”,
- udział w kontroli pomieszczeń, po zakończeniu prac spawalniczych.

Do obowiązków osób prowadzących prace spawalnicze (spawaczy) należy:

- znajomość obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania na wypadek powstania pożaru,
- sprawdzanie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego toku pracy,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko spawalnicze zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt gaśniczy,
- **rozpoczynanie prac spawalniczych tylko na wyraźne polecenie osoby kierującej tokiem robót,**
- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie pożaru i poinformowanie o tym osoby nadzorującej prace spawalnicze,
- informowanie osoby nadzorującej wykonywanie prac spawalniczych o zakończeniu prac spawalniczych oraz informowanie o zaistniałych faktach zainicjowania ognia, ugaszonego w toku wykonywania czynności spawalniczych,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia celem stwierdzenia, czy podczas spawania nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń osób nadzorujących i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac spawalniczych.

W przypadku powstania pożaru przy pracach spawalniczych należy postępować zgodnie z instrukcją przeciwpożarową, a w szczególności:

- zaalarmować dostępnymi środkami współpracowników i osobę nadzorującą,
- usunąć z miejsca pożaru butle z gazami technicznymi i sprzęt spawalniczy,
- przystąpić do likwidacji pożaru za pomocą posiadanego sprzętu gaśniczego.

2. Zasady zabezpieczania prac remontowych i naprawczych urządzeń i instalacji technicznych.

Prace naprawcze i remontowe urządzeń i instalacji technicznych, związane z prowadzeniem prac spawalniczych, cięciem metalu, lutowaniem lub nagrzewaniem otwartym płomieniem elementów urządzeń, należy wykonywać z zachowaniem szczególnych środków ostrożności. Przed każdorazowym rozpoczęciem prac pożarowo niebezpiecznych należy określić warunki bezpieczeństwa pożarowego przy ich wykonywaniu.

Przy określaniu warunków bezpieczeństwa pożarowego należy przewidzieć:

- oczyszczenie terenu wokół miejsca wykonywania prac z wszelkich materiałów palnych i zanieczyszczeń palnych,
- wyposażenie stanowisk wykonywania tych prac w odpowiednią ilość podręcznego sprzętu gaśniczego i środków gaśniczych, umożliwiających likwidację wszelkiego rodzaju źródeł pożaru w zarodku,
- sposób zabezpieczenia przed przedostaniem się iskier i rozprysków podczas prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych do tych miejsc, z których nie można usunąć materiałów palnych,
- sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego miejsc sąsiadujących z tymi, w których prowadzone są prace.

Rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo może nastąpić wyłącznie na podstawie pisemnego zezwolenia, wydanego przez osobę odpowiedzialną za dany rejon (lub osobę przez niego upoważnioną) i pod nadzorem. Prace niebezpieczne pożarowo mogą realizować wyłącznie pracownicy posiadający wymagane kwalifikacje oraz zaznajomione z zagrożeniami występującymi w trakcie wykonywania tych prac. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być prowadzone sprzętem i narzędziami sprawnymi technicznie, należycie zabezpieczonymi przed możliwością zainicjowania pożaru oraz tak ustawionymi, by istniała możliwość ich natychmiastowego wyłączenia w sytuacji powstania zagrożenia.

W każdej sytuacji grożącej możliwością powstania pożaru lub wybuchu, należy natychmiast przerwać wykonywanie prac i przystąpić do likwidacji zagrożenia podręcznym sprzętem gaśniczym oraz zaalarmować Straż Pożarną.

W sytuacjach szczególnych, w przypadku wykonywania prac niebezpiecznych, stwarzających duże zagrożenie pożarowe lub wybuchowe – prace te należy zabezpieczyć przy udziale jednostek ratowniczo – gaśniczych straży pożarnej. Przy planowaniu prac niebezpiecznych, należy wyeliminować sytuacje, w których wykonywanie tych prac miałyby się odbywać w kilku miejscach jednocześnie. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo, należy dokładnie sprawdzić, czy w miejscu pracy i jego okolicy nie wystąpiły objawy tlenia się materiałów palnych, dymu lub zapalenia się materiału palnego; w takich sytuacjach należy obniżyć temperaturę nagrzaných elementów poprzez zroszenie wodą.

Miejsce prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo należy kontrolować po ich zakończeniu w odstępach czasowych przynajmniej dwukrotnie, a w sytuacjach szczególnego zagrożenia – kontrole ponowić.

Wszystkie prace niebezpieczne pożarowo oraz sposoby ich zabezpieczenia należy ewidencjonować i sporządzać wymaganą dokumentację.

Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo, wydawane przez zarządzającego obiektem (osobę przez niego upoważnioną) winno obejmować:

- Miejsce i rodzaj wykonywanych prac,
- Czas pracy (od-do),
- Występujące zagrożenia,
- Sposób zabezpieczenia przed możliwością powstania pożaru,
- Sposób wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo,
- Osoby odpowiedzialne za przygotowanie miejsca pracy,
- Zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pożarowo.

Przyjęcie do realizacji określonych obowiązków powinno być potwierdzone podpisem wykonawcy i osoby wydającej zezwolenie.

Obowiązek zapoznania osób wykonujących i nadzorujących prace niebezpieczne pożarowo z postanowieniami instrukcji należy do osoby odpowiedzialnej za dany rejon lub osoby przez niego upoważnionej.

Poniżej przedstawione zostały wzory protokołów do wydawania zgody na prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych.

ZEZWOLENIE Nr

na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

1. Miejsce wykonywania prac
(kondygnacja, pomieszczenie, instalacja)
2. Rodzaj pracy
3. Czas trwania pracy: dnia od godz. do godz.
4. Zagrożenie pożarowe (wybuchowe) w miejscu pracy:
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru (wybuchu):
6. Środki zabezpieczenia:
 - a) Przeciwpożarowe
 - b) BHP
 - c) inne
7. Sposób wykonania pracy
8. Osoby odpowiedzialne za:
 - a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac niebezpiecznych pożarowo:

Nazwisko i imię Podpis

Wykonano

b) wyłączenie rejonu prac spod napięcia

Nazwisko i imię Podpis

Wykonano

c) Dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów w zakresie występowania niebezpiecznych stężeń:

W miejscu pracy (występują / nie występują *) niebezpieczne stężenia

Nazwisko i imię Podpis
Wykonano

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac w dniu (ach) od godz. do godz.

(Zezwolenie jest ważne tylko po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8)

.....
(podpis właściciela)

10. Prace zakończono w dniu o godzinie

Wykonawca Podpis

11. Stanowisko pracy i otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar

Stwierdzam odebranie robót :

.....
(podpis)

Skontrolował

.....
(podpis)

Uwaga: niepotrzebne skreślić.

PROTOKÓŁ NR
ZABEZPIECZENIA PRZECIWOŻAROWEGO PRAC
NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Nazwa i określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac:
.....
2. Technologia prac przewidzianych do realizacji
.....
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pożarowo
.....
4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo
.....
5. Ilość i rodzaj gaśnic do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
.....
6. Środki i sposób alarmowania współpracowników oraz straży pożarnej w przypadku powstania pożaru
.....
7. Osoba (y) odpowiedzialna (e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:
.....

8. Osoba (y) odpowiedzialna (e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:
.....
9. Osoba (y) zobowiązana (e) do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu
.....

Podpisy osób upoważnionych
(imię i nazwisko, stanowisko)

.....

Miejscowość, dnia

V. Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania.

1. Założenia ogólne praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.

W związku z tym, iż w budynku Domu Pomocy Społecznej przebywa ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, Dyrektor DPS jest zobowiązany przeprowadzać raz na dwa lata praktycznego sprawdzenia ewakuacji.

Praktyczne sprawdzanie ewakuacji wymagane jest przepisem § 17 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719).

Ponadto zgodnie z § 17 ust. 3 cytowanego powyżej rozporządzenia, w przypadku organizacji praktycznego sprawdzenia ewakuacji w budynku kwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZL II, należy uzgodnić z Komendantem Miejskim PSP w Częstochowie, zakres i obszar objęty sprawdzeniem.

O terminie przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji, Zarządca budynku powiadamia Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie, nie później niż **na tydzień przed planowanym przeprowadzeniem działań w tym zakresie**.

Przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji jest obowiązkowe w przypadku zmian w układzie dróg i wyjść ewakuacyjnych z budynku, albo w układzie funkcjonalnym pomieszczeń, bez względu na okres czasu, jaki upłynął od ostatniego sprawdzenia i powinno zostać przeprowadzone bezzwłocznie.

Praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji powinno każdorazowo obejmować następujące podstawowe zagadnienia:

- sprawdzenie organizacji ewakuacji wg przyjętych sposobów prowadzenia ewakuacji,
- sprawdzenie technicznych warunków ewakuacji,
- sporządzenie analizy i wniosków z przeprowadzonej ewakuacji oraz oceny warunków technicznych.

Przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji następuje w oparciu o ustalenia określające sposób i ramy organizacyjne oraz osoby odpowiedzialne za realizację przedsięwzięć, wydane przez Dyrektora.

2. Organizacja ewakuacji – wskazania ogólne.

W sytuacji, gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji osób z budynku, należy podjąć następujące czynności:

- nie wolno dopuścić do paniki,
- w pierwszej kolejności ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstało zagrożenie lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się zagrożenia oraz pomieszczeń z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji, **może utrudnione** poprzez rozprzestrzeniający się pożar,
- wyprowadzić pensjonariuszy do wyznaczonego punktu zbiórki, przeliczyć i poinformować Dyrektora, czy wszyscy są poza budynkiem,
- przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie, panujące w dolnych partiach ciągów ewakuacyjnych,
- sprawdzić dokładnie cały obiekt, pomieszczenia,
- w przypadku gdy zachodzi podejrzenie, że ktokolwiek pozostał w budynku, wówczas pomieszczenia należy przeszukać ponownie,
- poszkodowanym należy udzielić pierwszej pomocy i zapewnić jak najszybciej opiekę lekarską.

4.1 Organizacja ewakuacji w budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2 – wskazania praktyczne

Budynek Domu Pomocy Społecznej wyposażony został w system sygnalizacji pożaru, w którym alarm pożarowy generowany zostanie poprzez sygnał dźwiękowy w budynku. Po załączeniu się sygnału pożarowego sygnał o ewakuacji ogłaszany jest słownie poprzez Dyrektora Domu Pomocy Społecznej.

Ewakuacja ludzi znajdujących się w pomieszczeniach budynku przy ul. Kontkiewicza 2, prowadzona jest poprzez poziome i pionowe drogi ewakuacyjne do punktu zbiórki usytuowanego w ogrodzie przed budynkiem od strony południowej.

Bardzo szczególną uwagę należy zwrócić na ewakuację pacjentów, którzy mogą być w różnym stanie zdrowotnym i należy zapewnić im bezwzględnie pomoc w ewakuacji z budynku.

W chwili powstania zagrożenia i zadziałania systemu sygnalizacji pożaru który wygeneruje sygnał dźwiękowy Dyrektor Domu Pomocy Społecznej lub osoba wyznaczona ogłasza komunikat o ewakuacji (spokojnym głosem nie powodując paniki w szczególności wśród pacjentów, o następującej treści:

**„Uwaga, uwaga,
w budynku wykryto zagrożenie,
proszę o spokojne opuszczenie budynku i udanie się na wyznaczone miejsce zbiórki
przed budynkiem”**

Wyznaczeni pracownicy udają się do pomieszczeń budynku w celu sprawdzenia czy nikt nie został w budynku. Po przeszukaniu budynku informacja zostaje przekazana do Dyrektora.

VI. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji.

1. Zasady ogólne zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

Zgodnie z art. 4 ust.1 pkt. 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002r, Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.), właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest m.in. do zaznajomienia pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

W związku z powyższym Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, realizując powyższy ustawowy obowiązek zaznajamiania pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi, organizując stosowne w tym zakresie szkolenia na zasadach określonych niniejszą instrukcją.

Szkolenie przeciwpożarowe pracowników ma na celu zapoznanie ich z następującymi zagadnieniami:

- obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi i instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
- zagrożeniem pożarowym występującym w budynku oraz możliwymi przyczynami powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- sposobami eliminowania zagrożenia pożarowego i obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa przeciwpożarowego w budynku,
- zasadami postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia oraz zasadami alarmowania na wypadek zagrożenia,
- przeznaczeniem i zadaniami elementów systemu zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- zasadami obsługi sprzętu i urządzeń gaśniczych oraz innych elementów systemu ochrony przeciwpożarowej,
- warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia oraz obowiązkami pracowników na wypadek prowadzenia ewakuacji,
- podstawowymi obowiązkami pracowników w zakresie zapobiegania możliwości powstania pożaru i jego rozprzestrzeniania się.

Wszyscy pracownicy, bez względu na zajmowane stanowisko, zobowiązani są do udziału w szkoleniach przeciwpożarowych organizowanych przez pracodawcę.

2. Szkolenie instruktażowe (wstępne).

Szkolenie wstępne jest szkoleniem indywidualnym, obejmującym każdego nowo zatrudnionego pracownika, bezpośrednio przed podjęciem pracy przez nowo zatrudnionego. Szkolenie wstępne obejmuje zapoznanie pracownika z postanowieniami niniejszej instrukcji oraz obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa pożarowego w budynku; odbycie przeszkolenia wstępnego jest warunkiem dopuszczenia do pracy.

W ramach szkolenia instruktażowego, nowo zatrudniony pracownik zapoznawany jest w szczególności:

- warunkami ochrony przeciwpożarowej, wynikającymi z przeznaczenia i sposobu użytkowania budynku i jego pomieszczeń,
- sposobami użycia urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- sposobami postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia oraz sposobami postępowania na wypadek ewakuacji.

3. Szkolenie okresowe.

Szkolenie przeciwpożarowe, okresowe organizuje Dyrektor DPS przynajmniej raz na 5 lat dla wszystkich pracowników.

Szkolenie okresowe pracowników ma na celu zapoznanie pracowników z obowiązującymi przepisami przeciwpożarowymi, ugruntowanie wiedzy w tym zakresie oraz przygotowanie pracowników w zakresie postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.

Program szkolenia powinien obejmować zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi i treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, a w szczególności z:

- zagrożeniem pożarowym w budynku oraz możliwymi przyczynami pożarów,
- zasadami bezpieczeństwa pożarowego w budynku i na terenie przyległym,
- sposobami postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia z uwzględnieniem zasad alarmowania i prowadzenia akcji ratowniczej oraz ewakuacji
- sposobami obsługi urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- podstawowymi obowiązkami pracowników w zakresie zapobiegania pożarom.

Dokumentację szkolenia podstawowego stanowi wykaz osób przeszkolonych zawierający datę, miejsce szkolenia, nazwiska i podpisy osób prowadzących szkolenie oraz program szkolenia, zatwierdzany każdorazowo przez pracodawcę; sporządzona w tej formie dokumentacja przechowywana jest w DPS a indywidualne zaświadczenia o odbytym przeszkoleniu – w aktach osobowych każdego pracownika.

4. Zaznajomienie pracowników z „Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego”.

Wszyscy pracownicy obiektu winni znać treść obowiązującej w budynku Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego i przestrzegać postanowień w niej zawartych.

Zaznajomienie pracowników z „Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego” następuje w ramach szkoleń przeciwpożarowych, organizowanych przez DPS, a także po istotnych zmianach warunków ochrony przeciwpożarowej, spowodowanych zmianą przeznaczenia i sposobu użytkowania pomieszczeń budynku lub warunków ewakuacji lub przeznaczenia w budynku nowych urządzeń przeciwpożarowych.

Z postanowieniami „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” winny zostać zapoznane również wszystkie będące stałymi lub czasowymi użytkownikami budynku lub pomieszczeń albo wykonującymi na terenie budynku określone czynności, prace lub usługi.

Szczególny obowiązek w tym zakresie występuje w stosunku do osób prowadzących na terenie budynku prace niebezpieczne pod względem pożarowym – pracownik odpowiedzialny za sprawy ochrony przeciwpożarowej ponosi bezpośrednią odpowiedzialność za przekazanie **tym** osobom **warunków** prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, zawartych w rozdziale 4 „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”.

Nieprzestrzeganie postanowień zawartych w „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” powoduje odpowiedzialność dyscyplinarną każdego pracownika, niezależnie od odpowiedzialności przewidzianej w obowiązujących przepisach prawa.

VII. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami.

Zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej właściciel, użytkownik lub zarządca obiektu jest obowiązany przestrzegać w czasie eksploatacji obiektu wymagania przeciwpożarowe.

Aby warunek ten był realizowany niezbędnym jest określenie dla wszystkich osób, związanych z budynkiem obowiązkami pracowniczymi - zakresu odpowiedzialności za zachowanie bezpieczeństwa pożarowego obiektu.

1. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Bezpośrednią odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa pożarowego na terenie budynku Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie przy ul. Kontkiewicza 2, ponoszą:

- Dyrektor,
- Pracownicy w ramach swych kompetencji.

1.1 Obowiązki Dyrektora Domu Pomocy Społecznej.

a) w zakresie zapobiegania pożarom i innym miejscowym zagrożeniom:

- zapewnienie wyposażenia budynku i pomieszczeń w gaśnice oraz utrzymywanie ich w pełnej sprawności technicznej, jak również zapewnienie ich systematycznej konserwacji,
- zapewnienie przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych oraz bezpiecznej eksploatacji instalacji i urządzeń stanowiących wyposażenie zajmowanego obiektu,
- zapewnienie osobom przebywającym w obiekcie bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji na wypadek pożaru lub innego, miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie właściwego przeszkolenia przeciwpożarowego wszystkich pracowników oraz przeprowadzanie próbnych alarmów ewakuacyjnych,
- przygotowanie budynku do prowadzenia akcji ratowniczej,
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia,

- nadzorowanie przestrzegania przez pracowników i użytkowników postanowień zawartych w niniejszej Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz przepisach ogólnych,
- przeprowadzanie okresowych analiz stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego w zajmowanych budynkach i pomieszczeniach,
- podejmowanie wszelkich przedsięwzięć zmierzających do poprawy zabezpieczenia przeciwpożarowego zajmowanych budynków, pomieszczeń i terenów,
- zapewnienie stałej konserwacji urządzeń i instalacji elektrycznych i wentylacyjnych,
- wyposażenie budynków i pomieszczeń w instrukcje alarmowe, tablice informacyjno - ostrzegawcze w zakresie ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji,
- dopilnowanie, aby nie gromadzono na drogach ewakuacyjnych i przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających przejście oraz aby nie utrudniano lub uniemożliwiano dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- bieżący nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez wszystkich użytkowników budynku.
- bieżące analizowanie stanu ochrony przeciwpożarowej obiektów, przedkładanie wniosków dotyczących usunięcia stwierdzonych usterek i niedociągnięć,
- bieżący nadzór nad stanem dróg, przejść i wyjść ewakuacyjnych; powodowanie natychmiastowego usuwania usterek w tym zakresie,
- zapewnienie prawidłowych warunków ochrony przeciwpożarowej podczas wykonywania obowiązków służbowych,
- posiadanie bieżących, aktualnych informacji dotyczących:
 - liczby osób przebywających w budynku,
 - liczby pracowników w budynku,
 - liczby innych osób czasowo przebywających na terenie budynku,
- eksploataowanie wszelkiego rodzaju urządzeń i instalacji elektroenergetycznych w sposób zapewniający bezpieczeństwo pożarowe,
- bieżąca realizacja zarządzeń i poleceń wewnętrznych wydawanych w związku z koniecznością podniesienia stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu,
- nadzór nad wyłączaniem po zakończeniu pracy wszelkich odbiorników zasilanych energią elektryczną z wyjątkiem tych, które wymagają stałego zasilania.

b) w przypadku powstania pożaru i innego miejscowego zagrożenia:

- ogłoszenie alarmu ewakuacyjnego,
- ustalenie:
 - ilości osób, mogących ewakuować się samodzielnie,
 - ilości osób wymagających indywidualnej opieki przy ewakuacji,
- zabezpieczenie dla ewakuowanych:
 - wydzielenie odpowiedniego terenu na zewnątrz budynku,
 - ustalenie potrzeb w zakresie zapewnienia pierwszej pomocy,
- przeprowadzenie ewakuacji osób,
- zapewnienie opieki nad osobami znajdującymi się w rejonie dla ewakuowanych
- po zakończeniu ewakuacji, włączenie się (w miarę możliwości) do akcji ratowniczo - gaśniczej oraz do ewakuacji cenniejszych dokumentów i przedmiotów,

- prowadzenie akcji gaśniczej przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego.

1.2 Obowiązki pracowników budynku.

a) w zakresie zapobiegania pożarom i innym miejscowym zagrożeniom:

- bieżący nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych przez wszystkich użytkowników budynku,
- bieżący nadzór nad stanem dróg, przejść i wyjść ewakuacyjnych, powodowanie natychmiastowego usuwania usterek w tym zakresie,
- zapewnienie prawidłowych warunków ochrony przeciwpożarowej podczas wykonywania obowiązków służbowych,
- eksploataowanie wszelkiego rodzaju urządzeń i instalacji elektroenergetycznych w sposób zapewniający bezpieczeństwo pożarowe.
- bieżąca realizacja zarządzeń i poleceń wewnętrznych wydawanych w związku z koniecznością podniesienia stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu,
- nadzór nad wyłączaniem po zakończeniu pracy wszelkich odbiorników zasilanych energią elektryczną z wyjątkiem tych, które wymagają stałego zasilania,
- bieżące przekazywanie Dyrektorowi wszelkich spostrzeżeń dotyczących nieprawidłowości w zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektu (szczególnie w zakresie zapewnienia prawidłowych warunków ewakuacji),
- wnioskowanie do Dyrektora (w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz regulamin pracy) o wyciąganie konsekwencji w stosunku do osób nieprzestrzegających przepisów przeciwpożarowych.

b) w przypadku powstania pożaru i innego miejscowego zagrożenia:

- ogłoszenie alarmu ewakuacyjnego w danym budynku,
- powiadomienie Dyrektora,
- zapewnienie opieki nad osobami znajdującymi się w rejonie dla ewakuowanych,
- prowadzenie akcji gaśniczej przy użyciu podręcznego sprzętu przeciwpożarowego.

1.3 Obowiązki pracowników administracyjnych i socjalnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

a) w zakresie zapobiegania pożarom i innym miejscowym zagrożeniom:

- znajomość zagrożenia pożarowego występującego w DPS,
- utrzymywanie porządku i czystości na swoim stanowisku pracy,
- eksploataowanie wszelkiego rodzaju urządzeń i instalacji elektroenergetycznych w sposób wykluczający powstanie zagrożenia pożarowego, sprawdzanie, po zakończeniu pracy, prawidłowości wyłączenia i zabezpieczenia urządzeń elektrycznych oraz usunięcia śmieci i odpadów.
- bieżąca realizacja zarządzeń i poleceń wewnętrznych wydawanych w związku z koniecznością podniesienia stanu ochrony przeciwpożarowej obiektu,

- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

b) w przypadku powstania pożaru i innego miejscowego zagrożenia:

- ▪ powiadomienie straży pożarnej i innych służb ratowniczych o zaistniałym zdarzeniu,
- udzielenie pomocy w przeprowadzeniu ewakuacji pensjonariuszy,
- przeprowadzenie ewakuacji cenniejszych dokumentów i przedmiotów,
- prowadzenie akcji ratowniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego.

1.4 Obowiązki osób sprzątających pomieszczenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

1. w zakresie zapobiegania pożarom i innym miejscowym zagrożeniom:

- wykonywanie wszystkich prac zgodnie z zasadami bezpieczeństwa pożarowego,
- użytkowanie wszelkiego rodzaju urządzeń i instalacji elektrycznych i gazowych zgodnie z zasadami bezpieczeństwa pożarowego,
- sprawdzenie w pomieszczeniach po zakończeniu pracy:
 - wyłączenia odbiorników i aparatury zasilanej energią elektryczną,
 - pozostawienia w pomieszczeniach ognia otwartego lub innego zarzewia ognia,
 - wyłączenia elektrycznych urządzeń ogrzewczych,
 - zamknięcia okien i drzwi.
- wykonywanie wszystkich czynności związanych z używaniem cieczy i innych materiałów łatwopalnych z zachowaniem szczególnych środków ostrożności,
- przestrzeganie systematycznego opróżniania pojemników na śmieci i odpady,
- zgłaszanie przełożonym wszelkich zauważonych usterek i niedociągnięć w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

b) w przypadku powstania pożaru i innego miejscowego zagrożenia:

- udzielenie pomocy w przeprowadzaniu ewakuacji,
- usunięcie z zagrożonych pomieszczeń środków i materiałów, mogących przyczynić się do rozprzestrzenienia się pożaru,
- prowadzenie akcji ratowniczej przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego.

2. Charakterystyka potencjalnych źródeł powstania pożaru – metody zapobiegania – drogi rozprzestrzeniania.

2.1 Potencjalnych przyczyn powstania pożaru należy szukać w przypadkach związanych z:

Nieostrożnością osób przebywających w pomieszczeniach budynku, na którą składają się:

- porzucenie niedopałka papierosa lub zapalniczki do kosza na śmieci, a także kosza wypełnionego materiałami palnymi,
- wysypywanie popiołu z popielniczek do palnego lub wypełnionego materiałami palnymi kosza,
- użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym lub w bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych,
- pozostawienie bez nadzoru urządzeń elektrycznych takich jak czajniki (inne urządzenia elektryczne), o ile w instrukcji użytkowania określonej przez producenta brak jest wyraźnego stwierdzenia o dopuszczeniu takiej możliwości,
- pozostawienie otwartego ognia (świeca, lampa) na podłożu palnym lub w bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych,
- przechowywanie lub ustawianie materiałów palnych w bezpośrednim sąsiedztwie punktów świetlnych instalacji elektrycznej, szczególnie w przypadku, gdy punkty te nie są osłonięte kloszami wykonanymi z materiałów niepalnych,
- podgrzewanie na otwartym ogniu środków w skład których wchodzi substancje łatwo palne (pasta do podłóg, farba itp.),
- rozmrażanie lub podgrzewanie instalacji wodnych lub innych instalacji przy pomocy urządzeń pracujących na otwartym płomieniu,
- nieprzestrzeganie zakazu palenia tytoniu i używania ognia otwartego w obiekcie za wyjątkiem miejsc do tego celu przeznaczonych, odpowiednio oznakowanych i wyposażonych,
- niewłaściwe lub niezgodne z przepisami wykonywanie prac pożarowo niebezpiecznych i innych prac z ogniem otwartym,
- brak zachowania bezpiecznych odległości podczas składowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- używanie kuchenek zasilanych gazem propan-butan z butli, w miejscach do tego celu nie przeznaczonych,
- przechowywanie w obiekcie więcej niż 10 l cieczy palnych o temperaturze zapłonu mniejszej niż 21°C oraz więcej niż 50 l cieczy o temperaturze zapłonu od 21 do 55°C.

3. Charakterystyka zachowania się ludzi w warunkach zagrożenia.

Właściwe zachowanie się ludzi w przypadku wystąpienia zagrożenia (pożaru, wybuchu), posiada szczególne znaczenie dla sprawnego przebiegu ewakuacji.

Do podstawowych czynników wpływających na zachowanie się ludzi w zagrożonym obiekcie należy wymienić:

- źródła zagrożenia (pożar, wybuch),
- rodzaj obiektu i jego konstrukcja,
- strukturę funkcjonalną – przestrzenną obiektu (rozwiązania komunikacyjne, ewakuacyjne oraz instalacyjne),
- sposoby i rodzaje zabezpieczeń w zakresie bezpieczeństwa pożarowego,
- cechy psychomotoryczne pojedynczych osób i zbiorowości ludzi.

Wpływ na ocenę zagrożenia przez pojedynczego człowieka ma następujące czynniki:

- rozmiary zagrożenia,

Podstawy prawne.

Niniejsza instrukcja została opracowana w oparciu o następujące podstawy prawne:

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (j.t. Dz.U. Nr 147 z 2002r., poz. 1229 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2006 r., Nr 96, poz. 667 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (j.t. Dz. U. z 2006r. Nr 156 poz. 1118 z późn. zm.).

Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719).
2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2002r. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych (Dz. U. Nr 40 poz. 470).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego (Dz. U. z 1999 r. Nr 111 poz. 1311 z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i czasie imprezy masowej (Dz. U. Nr 135 poz. 1113).